Bestuursrapportage 2023

gemeente Berkelland

INHOUDSOPGAVE

Inleiding 4
Leeswijzer 7
Onze aantrekkelijke leefomgeving 8
Passend wonen 14
Vitaal platteland 17
Nieuwe energie 19
Een toekomstbestendig sociaal domein 24
Sport en cultuur bewegen je! 38
Werken en leren 43
Veiligheid 53
Algemeen bestuur en bedrijfsvoering 58
Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien 62

INLEIDING

De bestuursrapportage 2023 is het tussentijdse rapportagemoment voor 2023. Net als vorig jaar geven wij in de bestuursrapportage een stand van zaken op basis van de ons bekende gegevens per 1 juli. De bestuursrapportage richt zich ook alleen op het jaar 2023.

In de bestuursrapportage is bij alle programma's sprake van een stijging van de loonkosten. Dit is een doorwerking van de CAO en in enkele gevallen van het overhevelen van projectbudget. We lichten dit bij de programma's niet afzonderlijk toe. De afwijkingen met een structureel karakter die in deze bestuursrapportage staan zijn al opgenomen in de perspectiefnota en op die manier al verwerkt in het meerjarenperspectief.

In de bestuursrapportage zijn alleen die activiteiten opgenomen waarop een afwijking te melden is.

Financiële samenvatting

Hieronder geven we de aanpassingen groter dan € 250.000 aan. Omdat de bestuursrapportage ook veel wijzigingen bevat die budgettair neutraal zijn sluiten de hieronder genoemde bedragen veelal niet aan op de bedragen in de tabellen. Per saldo is de verwachting dat we € 590.000 minder uitgeven.

Nadelen

- Bestemmen voor verwachte prijsstijgingen en extra taken in 2023 (€ 2.802.000)
  De algemene uitkering laat een voordeel zien dat bestaat uit compensatie voor loon- en prijsstijging. Omdat we nog prijsstijgingen verwachten in 2023 reserveren we het overschot voor dit doel.
- Energiearmoede (€ 413.000)
  Door de motie om het extra dividend Twence in te zetten voor de energiearmoede is hier sprake van een extra last. Deze wordt wel gedekt door een extra inkomst uit dividend.
- WMO voorspelmodel (€ 380.000)
  Het aantal mensen dat gebruik maakt van de WMO neemt toe. Dit jaar gebruiken we voor het eerst het WMO voorspelmodel waardoor we dichter op de werkelijkheid zitten. De lasten nemen hierdoor wel verder toe.
- Rente doorbelasting (€ 339.000)
  In de begroting is rekening gehouden met een rentelast voor afval en riolering van 1%. Door de rente die we ontvangen van de BNG en de vertraging in investeringen valt dit percentage lager uit. Hierdoor ontstaat een voordeel op afval en riolering. Volgens het geldend beleid voegen we dit voordeel toe aan de voorzieningen. Daardoor ontstaat een nadeel voor de exploitatie.

Voordelen

- Algemene uitkering (€ 3.050.000)
  Als gevolg van loon en prijscompensatie ontvangen we voor 2023 extra middelen.
- Dividend (€ 618.000)
  Zowel de BNG als Twence keren over 2022 een hoger dividend uit dan verwacht. Het extra dividend van Twence (€ 413.000) wordt ingezet als dekking voor de extra lasten energiearmoede.
- Vrijval ombuigingsreserve (€ 550.000)
  Om eenmalige investeringen te kunnen doen bij het realiseren van bezuinigingen was een bedrag van € 600.000 beschikbaar. Hiervan is slechts voor € 50.000 gebruik gemaakt. Het restant kan vrijvallen.
- NABO Ruurlo (€ 400.000)
  Voor het realiseren van de NABO Ruurlo is een subsidie ontvangen.

- Rente (€ 296.000)
  De BNG lost de eeuwig durende lening dit jaar niet af. Dit levert een rentevoordeel op. Voor de bedrijfsvoering lenen we regelmatig kortdurend geld. Door de gestegen rente op de kapitaalmarkt zijn de lasten voor het lenen van geld ook gestegen, hierdoor valt het voordeel lager uit.

Onderstaande tabel is een samenvattende tabel waarin de cijfers van alle programma's bij elkaar zijn gebracht. Voor een toelichting op de verschillen verwijzen we u naar de programma's.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	2023 (vastgesteld)	Raadsbesluiten	Wijzigingen 2023	Bestuursrapportage	2023 (Na bestuursrapportage)
010 Onze aantrekkelijke leefomgeving						
Lasten	-21.550	-21.578	-20	1	-2.763	-24.360
Baten	10.396	11.785	0	-1	871	12.655
Onttrekkingen	4.846	828	20	0	1.980	2.828
Stortingen	-493	-397	0	0	397	0
Totaal 010 Onze aantrekkelijke leefomgeving	**-6.801**	**-9.362**	**0**	**0**	**485**	**-8.877**
020 Passend wonen						
Lasten	-6.200	-7.082	0	5	-523	-7.599
Baten	4.054	3.194	0	-5	121	3.310
Onttrekkingen	363	102	0	0	268	370
Stortingen	-659	0	0	0	0	0
Totaal 020 Passend wonen	**-2.443**	**-3.786**	**0**	**0**	**-134**	**-3.919**
030 Vitaal platteland						
Lasten	-1.148	-1.501	0	-488	-2.278	-4.267
Baten	689	1	0	488	612	1.100
Onttrekkingen	192	15	0	0	1.594	1.609
Stortingen	-74	0	0	0	0	0
Totaal 030 Vitaal platteland	**-341**	**-1.486**	**0**	**0**	**-72**	**-1.558**
040 Nieuwe energie						
Lasten	-956	-1.978	0	-526	-2.132	-4.637
Baten	106	0	0	526	1.709	2.236
Onttrekkingen	660	0	0	0	0	0
Totaal 040 Nieuwe energie	**-190**	**-1.978**	**0**	**0**	**-423**	**-2.401**
050 Een toekomstbestendig sociaal domein						
Lasten	-36.515	-32.813	-483	0	-4.873	-38.169
Baten	5.993	1.399	0	0	3.445	4.844
Onttrekkingen	1.108	45	483	0	601	1.129
Stortingen	-872	0	0	0	-609	-609
Totaal 050 Een toekomstbestendig sociaal domein	**-30.286**	**-31.368**	**0**	**0**	**-1.435**	**-32.804**

060 Sport en Cultuur						
Lasten	-6.279	-5.963	-225	-2	-642	-6.832
Baten	477	85	0	2	827	913
Onttrekkingen	863	1.032	225	0	-312	945
Stortingen	-50	0	0	0	-26	-26
Totaal 060 Sport en Cultuur	**-4.989**	**-4.846**	**0**	**0**	**-154**	**-5.000**
070 Werken en leren						
Lasten	-29.928	-28.879	-1.133	68	-1.349	-31.292
Baten	12.433	10.811	0	-68	1.280	12.023
Onttrekkingen	-3	2.632	1.133	0	326	4.091
Stortingen	-506	0	0	0	-799	-799
Totaal 070 Werken en leren	**-18.004**	**-15.436**	**0**	**0**	**-541**	**-15.977**
080 Veiligheid						
Lasten	-4.894	-5.376	0	0	-396	-5.772
Baten	162	114	0	0	0	114
Onttrekkingen	20	0	0	0	167	167
Totaal 080 Veiligheid	**-4.712**	**-5.263**	**0**	**0**	**-229**	**-5.492**
090 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering						
Lasten	-21.237	-21.623	-831	-96	-2.920	-25.470
Baten	2.616	1.877	0	96	-11	1.962
Onttrekkingen	2.393	474	831	0	1.827	3.132
Stortingen	-4.042	-192	0	0	0	-192
Totaal 090 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering	**-20.270**	**-19.464**	**0**	**0**	**-1.104**	**-20.569**
100 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien						
Lasten	-2.737	-5.024	0	0	-67	-5.091
Baten	98.510	98.114	0	0	4.267	102.381
Totaal 100 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	**95.772**	**93.091**	**0**	**0**	**4.199**	**97.290**
Gerealiseerd resultaat	**7.738**	**102**	**0**	**0**	**590**	**692**

LEESWIJZER

Opzet bestuursrapportage

De opzet van de bestuursrapportage 2023 is gelijk aan de opzet van 2021 en 2022. In de bestuursrapportage zijn de teksten uit de begroting 2023 opgenomen.

In de kolom raadsbesluiten is de overheveling van budgetten uit de jaarrekening opgenomen. In de kolom wijzigingen zijn budgettair neutrale wijzigingen binnen een programma weergegeven en in de kolom bestuursrapportage zijn de wijzigingen opgenomen die in deze bestuursrapportage zijn verwerkt. In de kolom 2023 (na bestuursrapportage) vindt u de aangepaste begroting voor 2023.

Bij de activiteiten is een toelichting opgenomen hoe het tot 1 juli met deze activiteiten is gegaan. Hierbij maken we gebruik van 2 indicatoren. Kwaliteit en Geld. We presenteren in deze bestuursrapportage alleen die activiteiten waarbij minimaal een van de indicatoren niet groen is. Om snel te zien hoe het met de indicator kwaliteit is gesteld maken we gebruik van 3 kleuren, hierna geven we per kleur aan wat dit betekent:

De indicator kwaliteit geeft aan hoe het gaat met de activiteit. Afwijkingen in de planning worden ook bij dit onderdeel benoemd.

G Niets bijzonders, in de meeste gevallen zal er ook geen verdere toelichting staan.
O Kleine aanpassing.
R Wijziging met impact.

De indicator geld geeft aan hoe het met de uitputting van de budgetten staat. Ook hier gebruiken we de 3 kleuren. Voor geld hebben we de volgende criteria gehanteerd.

G Afwijkingen van minder dan € 50.000.
O Een nadelige afwijking tussen € 50.000 en € 100.000 (ook als deze gedekt wordt) of een voordeel groter dan € 50.000.
R Een nadeel groter dan € 100.000.

ONZE AANTREKKELIJKE LEEFOMGEVING

Wat speelt er?

Speerpunt

Wijk- en kerngericht werken. (010.020)

Wat willen we bereiken?

- We sluiten aan bij de werkelijke behoefte in onze samenleving en ondersteunen wijken en kernen op de manier die het best bij hen past.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ondersteunen initiatieven uit wijken, buurten en kernen. (020.100)

Dit willen we onder andere doen via een vervolg op het Berkellands Naoberfonds dat nu 4 jaar actief is en op veel waardering vanuit onze samenleving kan rekenen. Onze gebiedscontactpersonen geven ondersteuning op vragen, processen en initiatieven vanuit de samenleving. Onze contactpersonen werken gebiedsgericht en zorgen voor verbinding tussen inwoners, instanties en gemeente.

Kwaliteit

(Groen)

Naast het uitvoeren van concrete projecten in en met onze samenleving werken we o.a. met het Naoberfonds. Doel is om inwoners te stimuleren om initiatieven te nemen en uitvoeren die de Berkellandse samenleving verbeteren, versterken en de leefbaarheid vergroten.
Tot 1 juni: 2023: 7 aanvragen werden gehonoreerd, 1 aanvraag werd afgewezen met als reden dat het de leefbaarheid niet vergroot en 5 aanvragen zijn nog in behandeling.

Geld

(Oranje)

Er wordt € 320.000 onttrokken vanuit de nog resterende gelden Samen investeren in Berkelland (reserve) voor de lopende projecten van wijk en kerngericht werken.

Speerpunt

Een klimaatbestendige leefomgeving. (010.030)

Wat willen we bereiken?

- Een aantrekkelijke leefomgeving die is aangepast aan het veranderende klimaat.

Wat gaan we daarvoor doen?

We beheren en onderhouden het openbaar groen en de gemeentelijke begraafplaatsen. (020.020)

Een schone, groene, duurzame, toegankelijke, klimaatbestendige en kleurrijke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen, vergroot de aantrekkelijkheid van Berkelland voor onze inwoners, maar ook voor nieuwkomers en toeristen. Dat willen we graag zo houden en verbeteren.

We moeten echter ook nog steeds de tering naar de nering zetten en met de beschikbare middelen het onderhoud uitvoeren. Daarom gaan we door met maken van zo onderhoudsextensief mogelijk openbaar groen. Meer (ruig) gras en struiken en minder perken bijvoorbeeld. Uiteraard wordt daarbij gekeken naar plekken die daarvoor het meest in aanmerking komen, maar het beeld van het openbaar groen zal blijven veranderen. Klimaatverandering zorgt ervoor dat de kwaliteit van ons groen onder grote druk staat. Zo hebben

we bijvoorbeeld te maken met bomen- en plantensterfte door droogte. Daarom heeft het nemen van klimaatadaptieve maatregelen onze grote aandacht.

Een deel van het groenonderhoud gebeurt door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en het overige besteden we uit. We proberen daar waar mogelijk wensen van inwoners en ondernemers te respecteren en blijven ook met hen in gesprek om mogelijkheden van hun inzet daarbij te bespreken.

In 2022 is het Beleidsplan Spelen en Bewegen in de openbare ruimte (2022-2031) door de gemeenteraad vastgesteld en de komende jaren wordt hier volop uitvoering aan gegeven.

Kwaliteit

(Groen)

De kwaliteit van het onderhoud van groen staat onder druk door beperkte onderhoudsbudgetten. Om binnen de onderhoudsbudgetten het groen in de dorpen en op de begraafplaatsen te kunnen onderhouden, zijn veel groenvakken omgevormd naar goedkoper te beheren groentypen. Het gaat vooral om het omvormen van gazons naar bloemrijk gras (ecologisch), en het verminderen van de duurste groentypen zoals vaste planten en hagen. Dit heeft invloed op hoe de omgeving er uitziet.

Geld

(Oranje)

Door de hoge inflatie zijn er hierdoor structurele tekorten op de volgende budgetten: groen bebouwde kom, speelvoorzieningen en begraafplaatsen. Respectievelijk € 19.500, € 11.800 en € 2.550. Deze tekorten worden gedekt uit de stelpost prijsstijgingen.

We voeren het watertakenplan 2019-2023 uit (de opvolger van het gemeentelijk rioleringsplan). (020.030)

We hebben een watervisie samen opgesteld met het Waterschap Rijn en IJssel en op basis daarvan een uitvoeringsplan dat ten einde loopt (Watertakenplan 2019-2023). We kijken waar het huidige plan op basis van de visie en actuele ontwikkelingen geactualiseerd en aangepast moet worden. Duidelijk is dat klimaatadaptie daarbij voorop staat; met name de aspecten (extreme) wateroverlast en droogte. In 2023 leggen we de gemeenteraad daarom een nieuw herijkt Watertakenplan inclusief kostenraming voor. Deze nieuwe (meerjarige) kostenraming voor onderhoud en investeringen is de basis voor de (toekomstige) hoogte van de rioolheffing.

We werken integraal samen met alle collega’s in de openbare ruimte, het waterschap en onze inwoners. Waterinfiltratie (onder andere afkoppeling) en tijdelijke waterberging (in plaats van afvloeiing) zijn daarbij speerpunten. Uiteraard blijft een robuuste afvoer van vuilwater (riool) onze kerntaak waarbij we op basis van risico gestuurd beheer zo efficiënt en effectief mogelijk te werk gaan.

De rioolheffing zoals die in het actuele Watertakenplan 2019-2023 is opgenomen, stijgt normaliter, naast de prijsinflatie, jaarlijks met 2% om zo naar een kostendekkend tarief in 2030 te komen. Tot die tijd is het tarief niet kostendekkend en gebruiken we ook de egalisatievoorziening riool (reserve) om de noodzakelijke investeringen en onderhoud aan het riool te kunnen financieren.

Kwaliteit

(Groen)

Het rioolbeheer wordt conform planning uitgevoerd. In het kader van prioritering van werkzaamheden hebben we het reinigen en inspecteren van vrijvervalriolering doorgeschoven naar 2024/2025.

Geld

(Oranje)

Er wordt € 70.000 in 2023 onttrokken uit de voorziening riolering voor de inhuur van een medewerker riolering. Wegens de hoge werkdruk is er tijdelijk extra capaciteit nodig.
Er wordt € 100.000 onttrokken vanuit de voorziening riolering voor het opstellen van het nieuwe watertakenplan 2024–2034 en het zorgen voor een integrale aanpak klimaatadaptie.

Speerpunt

Mobiliteit. (010.040)

Wat willen we bereiken?

- Alle woningen, bedrijven en voorzieningen in Berkelland zijn voor iedereen bereikbaar.
- Veilige en makkelijk berijdbare wegen en paden zowel in het buitengebied als in de kernen, die aantrekkelijk zijn voor inwoners en bezoekers.

Wat gaan we daarvoor doen?

We houden Berkelland bereikbaar.

We richten ons op goede doorstroming zodat we snel van A naar B komen. Goed en betrouwbaar regulier openbaar vervoer vinden we ook daarom onmisbaar voor onze inwoners. We zetten ons in voor het behoud van verbindingen in het openbaar vervoer en voor verbetering van het openbaar vervoer. Wat ons betreft komt er geen ‘Noordtak’ van de Betuwelijn door ons mooie landschap.

Kwaliteit

Geld

(Oranje)

Beveiligen van Niet Actief Beveiligde Overweg (NABO) Ruurlo
In de begroting 2023 is er € 800.000 opgenomen voor het krediet om bij te dragen aan het volledig beveiligen van de NABO Ruurlo. Hierop is er nu een voordeel van € 400.000, omdat de provincie Gelderland nu ook € 400.000 gaat bijdragen aan deze beveiliging.

We onderhouden onze infrastructuur (wegen en paden). (020.040)

De Berkellandse wegen- en padenstructuur is niet alleen mooi, zij moet ook veilig zijn. We hebben als grote plattelandsgemeente een relatief groot aantal kilometers wegen en paden te onderhouden en te vervangen (rehabiliteren). We doen dat op basis van het door de gemeenteraad vastgestelde kwaliteitsniveau ‘Overwegend laag’.

De laatste jaren is het gemiddelde kwaliteitsniveau nipt op peil gehouden door onderhoud te plegen met incidentele middelen. Dat vinden we niet langer verantwoord. We willen een plus maken in het wegenbeheer om op het afgesproken kwaliteitsniveau te blijven. Daarom willen we het budget voor structureel onderhoud verhogen met € 500.000 per jaar. Bij meevallers in de gemeentelijke begroting willen we het budget verder aanvullen met € 300.000 per jaar. We maken een omslag naar een vorm van beheer waarbij de keuze voor een investering of onderhoud altijd gebaseerd is op een goede afweging tussen kosten (langjarig bezien), prestaties (o.a. gebruik en aanzien van de weg) en risico’s (o.a. hoe lang kan de weg nog veilig gebruikt worden). De komende jaren richten we ons niet alleen op onderhoud, maar ook op rehabilitatie van wegen, fietsverbindingen en paden.

Van klompen- en kerkenpaden wordt veel gebruikgemaakt en ze worden gevonden en gewaardeerd door toeristen. We zetten in op voortzetting van de ondersteuning aan

klompenpaden. We hebben aandacht voor de positie van de oude en nieuwe N18 in Eibergen, met oog voor het onderliggende wegennet. Veranderend weggebruik, bijvoorbeeld veroorzaakt door groter wordende landbouwvoertuigen en elektrische fietsen, vraagt om aandacht voor verkeersveiligheid. We gaan het bermbeheer buitengebied op een nieuwe leest schoeien. De bermpalen worden overbodig zodra het RVO, zoals afgesproken, gebruik gaat maken van de gedigitaliseerde kadastrale grenzen.

Kwaliteit

(Oranje)

Onderhoud wegen

We onderhouden onze infrastructuur op het kwaliteitsniveau ‘overwegend laag’. De onderhoudsvraag stijgt echter uit boven de beschikbare middelen. Over 2023 groeit dat verschil en is er sprake van een aanzienlijke onderhoudsachterstand ondanks de structurele toevoeging aan het onderhoudsbudget van € 500.000. De inflatie heeft dat proces versneld.

Geld

(Rood)

Er is een structureel tekort op het budget groot onderhoud wegen om het gekozen onderhoudsniveau te kunnen handhaven. Daarnaast is er sprake van prijsstijgingen. We vullen het budget nu aan voor compensatie van de prijsstijgingen ter hoogte van € 190.500. Dit dekken we uit de stelpost prijsstijgingen. Daarnaast vullen we het budget voor 2023 aan met de vrijvallende kapitaallasten voor wegen van € 104.000.
Het volledig resterende bedrag in de egalisatiereserve groot onderhoud wegen ter hoogte van € 759.000 wordt onttrokken voor het uitvoeren van groot onderhoud wegen. Dat zorgt er direct voor dat de onderhoudsachterstand in 2023 minder erg oploopt en het voorkomt dat er vroegtijdig hoge(re) vervangingskosten ontstaan.

Wat mag het kosten?

De begroting 2023 kent ten opzichte van de begroting 2022 een andere programmastructuur. De lasten van onderwijs worden nu verantwoord bij het programma Werken en leren. Per abuis zijn de vrijvallende kapitaallasten van onderwijs van € 397.000 aan de reserve onderwijshuisvesting nog in dit programma opgenomen. Bij deze bestuursrapportage passen we dat aan.
Activiteit 010.010.010: € 833.000 overhevelen van restant incidentele budgetten van de omgevingswet. Het gaat dus om een technische wijziging.
Activiteit 010.020.010: Er wordt € 320.000 onttrokken vanuit de nog resterende gelden Samen investeren in Berkelland (reserve). Zie activiteit voor de toelichting.
Activiteit 010.030.010: Er wordt € 310.000 onttrokken vanuit de nog resterende gelden Samen investeren in Berkelland (reserve) ten gunste van speelvoorzieningen.
Activiteit 010.030.030: Er wordt € 100.000 onttrokken vanuit de voorziening riolering voor het opstellen van het nieuwe watertakenplan 2024 – 2034. Er wordt € 70.000 onttrokken uit de voorziening riolering voor de inhuur van een medewerker riolering. Zie activiteit voor de toelichting. Tot slot wordt er € 577.000 toegevoegd aan de voorziening vanwege lagere door te berekenen rente en achterblijvende investeringen.
Activiteit 010.040.010: Het volledig resterende bedrag in de egalisatiereserve groot onderhoud wegen ter hoogte van € 759.000 wordt onttrokken.
Het budget van groot onderhoud wegen wordt geïndexeerd met € 190.500. Zie activiteit voor de toelichting.
Een voordeel van € 400.000 op het project NABO, omdat de provincie Gelderland nu ook € 400.000 gaat bijdragen aan deze beveiliging. Zie activiteit voor de toelichting.
Activiteit 010.700.010: Lagere doorberekende rente en achterblijvende investeringen zorgen voor een voordeel op deze activiteit.
Activiteit 010.050.010: In de begroting 2023 hebben we nog rekening gehouden met een egalisatiereserve afval. Volgens de regelgeving moet deze reserve worden omgezet in een voorziening. Dit leidt ertoe dat we in deze bestuursrapportage de storting in de reserve vervangen door een toevoeging aan de voorziening.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	2023 (vastgesteld)	Raadsbesluiten	Wijzigingen 2023	Bestuursrapportage	2023 (Na bestuursrapportage)
Lasten						
010.010.010 Iedereen wordt op tijd geïnformeerd over de Omgevingswet	**-379**	**0**	**0**	**0**	**-833**	**-833**
010.020.010 Ontwikkeling wijken, buurten en kernen	**-565**	**-350**	**0**	**0**	**-320**	**-670**
010.020.020 Subsidieren wijken en kernen	**-24**	**-25**	**0**	**0**	**0**	**-25**
010.030.010 We beheren ons openbaargroen en de begraafplaatsen	**-2.337**	**-1.615**	**-20**	**0**	**-473**	**-2.108**
010.030.030 We beheren onze waterhuishouding	**-2.231**	**-2.636**	**0**	**0**	**-747**	**-3.383**
010.040.010 We onderhouden onze infrastructuur	**-4.040**	**-4.079**	**0**	**1**	**-1.075**	**-5.153**
010.050.010 Afval scheiden	**-3.794**	**-2.835**	**0**	**0**	**0**	**-2.835**
010.050.020 Zwerfafval	**-66**	**-54**	**0**	**0**	**0**	**-54**
010.500.010 Loonkosten	**-5.312**	**-5.420**	**0**	**0**	**-265**	**-5.685**
010.700.010 Rente en afschrijving	**-2.802**	**-4.564**	**0**	**0**	**949**	**-3.615**
Totaal Lasten	**-21.550**	**-21.578**	**-20**	**1**	**-2.763**	**-24.360**
Baten						
010.020.020 Subsidieren wijken en kernen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
010.030.010 We beheren ons openbaargroen en de begraafplaatsen	**381**	**344**	**0**	**0**	**0**	**344**
010.030.030 We beheren onze waterhuishouding	**6.659**	**7.618**	**0**	**0**	**207**	**7.825**
010.040.010 We onderhouden onze infrastructuur	**433**	**256**	**0**	**-1**	**400**	**656**
010.050.010 Afval scheiden	**2.809**	**3.513**	**0**	**0**	**264**	**3.777**
010.050.020 Zwerfafval	**114**	**54**	**0**	**0**	**0**	**54**
Totaal Baten	**10.396**	**11.785**	**0**	**-1**	**871**	**12.655**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-11.154**	**-9.793**	**-20**	**0**	**-1.892**	**-11.705**

Onttrekkingen						
010.710.010 Reserves	**4.846**	**828**	**20**	**0**	**1.980**	**2.828**
Totaal Onttrekkingen	**4.846**	**828**	**20**	**0**	**1.980**	**2.828**
Stortingen						
010.710.010 Reserves	**-493**	**-397**	**0**	**0**	**397**	**0**
Totaal Stortingen	**-493**	**-397**	**0**	**0**	**397**	**0**
Mutaties reserves	**4.353**	**431**	**20**	**0**	**2.377**	**2.828**
Gerealiseerd resultaat	**-6.801**	**-9.362**	**0**	**0**	**485**	**-8.877**

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Van Afval naar Grondstof
- Watertakenplan Berkelland 2019-2023
- Beleidsplan spelen en bewegen

PASSEND WONEN

Wat speelt er?

Speerpunten

Passend wonen in Berkelland. (020.010)

Wat willen we bereiken?

- We faciliteren het toevoegen van woningen naar behoefte. Deze behoefte ligt zowel in ‘reguliere woningen’ als ‘woningen voor aandachtsgroepen’. Onder aandachtsgroepen scharen we bijvoorbeeld senioren, inwoners met een beperking, arbeidsmigranten en inwoners met een woonwagencultuur.
- Randvoorwaarden en beleid op orde brengen. We hebben te maken met verouderd wonen & zorgbeleid, een nieuwe regionale woonagenda, de invoering van de omgevingswet en een aflopende woonvisie. De komende jaren brengen we daarom ons beleid en bijhorende uitvoeringsinstrumenten zoals verordeningen en beleidsregels op orde, anticiperend op de omgevingswet.
- Dat onze inwoners zo lang mogelijk, met eventuele ondersteuning, zelfredzaam en gezond blijven en daardoor zelfstandig kunnen wonen in een huis. In een duurzame en vitale omgeving die veiligheid en comfort biedt.
- Voldoende verpleeghuisplekken wanneer een zelfstandige woonsituatie niet passend is bij de zorgvraag.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gebruiken onze gemeentelijke grondpositie om adaptief te kunnen programmeren. (020.010.060)

- Waar nodig zetten we grondbeleid in om te sturen op woningbouw. Dit wordt per casus/project afgewogen.
- We herijken de nota Grondbeleid en stellen een Nota Kostenverhaal op die inspelen op de mogelijkheden van de Omgevingswet.

Kwaliteit

(Oranje)

We verwachten de herijkte nota Grondbeleid en de Nota Kostenverhaal te kunnen opleveren na inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Geld

We vernieuwen en optimaliseren themabreed ons beleid en strategie. (020.010.040)

- We stellen begin 2023 een hernieuwde regionale woonagenda vast.
- We stellen in 2023 een woonzorgvisie op.
- We stellen in vervolg op de regionale woonagenda een hernieuwde lokale woonvisie of woonkoers, binnen de kader van de omgevingsvisie, op. De woonzorgvisie kan hier onderdeel van zijn. Het eind 2022 of begin 2023 herijkte beleid op arbeidsmigranten wordt opgenomen in het nieuwe woonbeleid.
- We stellen nieuw woonwagenbeleid op in 2023 en nemen dit beleid op in het woonbeleid.
- We maken prestatieafspraken met ProWonen en de huurdersverenigingen in het licht van de afschaffing van de verhuurderheffing en het grotere investerend vermogen dat ProWonen hierdoor krijgt.
- We stellen na actualisatie van ons woon(zorg)beleid een (regionale) huisvestingsverordening op.

- We zijn gestart met het optimaliseren van het proces rondom wooninitiatieven en woonzorginitiatieven. We streven naar een betere dienstverlening door meer overzicht te creëren en meer structuur aan te brengen. Hierdoor willen we initiatiefnemers sneller helderheid bieden of een initiatief wel of niet kansrijk is.

Kwaliteit

(Oranje)

Door de naderende komst van de Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting (Wvrv) vervalt de verplichting van een woonzorgvisie en worden nieuwe eisen gesteld aan gemeenten. Er komt hierdoor geen wonen, welzijn, zorgvisie maar een volkshuisvestingsprogramma. Wij gaan door met voorbereiden en zodra er meer duidelijkheid komt van het Rijk, kunnen we verdere stappen zetten voor onze aandachtsgroepen. Dit geldt ook voor de woonvisie, de woonvisie wordt vervangen door een volkshuisvestingsprogramma. Ook deze bereiden we in 2023 voor.

Geld

Wat mag het kosten

De mutaties vermeld onder kolom Bestuursrapportage betreft het overzetten van restant 2022 naar 2023.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	2023 (vastgesteld)	Raadsbesluiten	Wijzigingen 2023	Bestuursrapportage	2023 (Na bestuursrapportage)
Lasten						
020.010.010 we zetten voor alle doelgroepen in op goed wonen in duurzame en toekomstbestendige woningvoorraad	**-47**	**-68**	**0**	**0**	**-2**	**-70**
020.010.020 Woningbouw Braak-Haaksbergseweg	**-2**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
020.010.040 We vernieuwen en optimaliseren themabreed ons beleid en strategie	**-30**	**-50**	**0**	**0**	**0**	**-50**
020.010.060 We gebruiken onze gemeentelijke grondpositie om adaptief te kunnen programmeren	**-1.425**	**-886**	**0**	**0**	**-157**	**-1.043**
020.020.030 Goede dienstverlening rondom wonen	**-146**	**-271**	**0**	**5**	**-70**	**-335**
020.020.040 We voegen nieuwe woningen toe	**-120**	**-600**	**0**	**0**	**0**	**-600**
020.030.010 integrale wijkontwikkeling Neede Noordoost	**-273**	**-783**	**0**	**0**	**-86**	**-868**
020.500.010 Loonkosten	**-4.116**	**-4.207**	**0**	**0**	**-202**	**-4.409**
020.700.010 Rente en afschrijving	**-40**	**-218**	**0**	**0**	**-6**	**-224**
Totaal Lasten	**-6.200**	**-7.082**	**0**	**5**	**-523**	**-7.599**

Baten						
020.010.010 we zetten voor alle doelgroepen in op goed wonen in duurzame en toekomstbestendige woningvoorraad	**33**	**43**	**0**	**0**	**0**	**43**
020.010.060 We gebruiken onze gemeentelijke grondpositie om adaptief te kunnen programmeren	**2.122**	**1.021**	**0**	**0**	**0**	**1.021**
020.020.010 We exploiteren gemeentelijke gronden	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
020.020.030 Goede dienstverlening rondom wonen	**1.857**	**1.617**	**0**	**-5**	**35**	**1.646**
020.020.040 We voegen nieuwe woningen toe	**6**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
020.030.010 integrale wijkontwikkeling Neede Noordoost	**36**	**513**	**0**	**0**	**86**	**599**
Totaal Baten	**4.054**	**3.194**	**0**	**-5**	**121**	**3.310**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-2.147**	**-3.888**	**0**	**0**	**-402**	**-4.290**
Onttrekkingen						
020.710.010 Reserves	**363**	**102**	**0**	**0**	**268**	**370**
Totaal Onttrekkingen	**363**	**102**	**0**	**0**	**268**	**370**
Stortingen						
020.710.010 Reserves	**-659**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Stortingen	**-659**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves	**-296**	**102**	**0**	**0**	**268**	**370**
Gerealiseerd resultaat	**-2.443**	**-3.786**	**0**	**0**	**-134**	**-3.919**

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Woonvisie gemeente Berkelland 2020-2025
- Kwalitatieve toetsingscriteria voor woningbouw Berkelland 2019
- Kwalitatieve toetsingscriteria voor woningbouw in Berkelland
- Beleidskader tijdelijke woningen
- Achtergrondinformatie tijdelijke woningen
- Woonmonitor Berkelland 2019
- Structuurvisies

VITAAL PLATTELAND

Wat speelt er?

Wat mag het kosten

De mutaties vermeld onder kolom Bestuursrapportage betreft het overzetten van restanten projecten 2022 naar 2023.
De mutatie bij 030.010.010 onder wijzigingen betreft project gelden waar 100% cofinanciering tegenover staat.
De mutatie bij 030.030.010 onder wijzigingen van € 425.000 betreft project "Beleef de Berkel". 100% cofinanciering.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	2023 (vastgesteld)	Raadsbesluiten	Wijzigingen 2023	Bestuursrapportage	2023 (Na bestuursrapportage)
Lasten						
030.010.010 We zetten het project korte ketens door	**-99**	**0**	**0**	**-63**	**0**	**-63**
030.010.020 We onderzoeken mogelijkheden voor stimulering van meer verbinding tussen agrariërs en inwoners	**-28**	**-26**	**0**	**0**	**-68**	**-94**
030.010.030 We doorlopen een kavelruilproces om een betere landbouwstructuur te organiseren	**-31**	**0**	**0**	**0**	**-115**	**-115**
030.020.010 stimuleren aanleg nieuwe natuur en landschap	**-166**	**-223**	**0**	**0**	**-621**	**-844**
030.020.020 We ondersteunen projecten en initiatieven in het kader van Leader	**-25**	**-484**	**0**	**0**	**0**	**-484**
030.020.030 Biodiversiteitsplan uitvoeren	**0**	**-500**	**0**	**0**	**0**	**-500**
030.030.010 de uitvoeringsagenda "beleef het in Berkelland" uitvoeren	**-587**	**-174**	**0**	**-425**	**-150**	**-749**
030.040.010 We voeren het plan van aanpak voor de aanpak van vrijkomende agrarische bebouwing uit	**-9**	**0**	**0**	**0**	**-478**	**-478**
030.040.020 We voeren het plan voor de stimulering van de sanering van asbestdaken uit	**-106**	**0**	**0**	**0**	**-841**	**-841**

030.500.010 Loonkosten	-94	-91	0	0	-4	-95
030.700.010 Rente en afschrijving	-3	-4	0	0	0	-4
Totaal Lasten	-1.148	-1.501	0	-488	-2.278	-4.267
Baten						
030.010.010 We zetten het project korte ketens door	99	0	0	63	0	63
030.010.030 We doorlopen een kavelruilproces om een betere landbouwstructuur te organiseren	31	0	0	0	115	115
030.020.010 stimuleren aanleg nieuwe natuur en landschap	45	0	0	0	122	122
030.030.010 de uitvoeringsagenda "beleef het in Berkelland" uitvoeren	441	1	0	425	0	425
030.040.010 We voeren het plan van aanpak voor de aanpak van vrijkomende agrarische bebouwing uit	73	0	0	0	375	375
Totaal Baten	689	1	0	488	612	1.100
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-459	-1.501	0	0	-1.666	-3.167
Onttrekkingen						
030.710.010 Reserves	192	15	0	0	1.594	1.609
Totaal Onttrekkingen	192	15	0	0	1.594	1.609
Stortingen						
030.710.010 Reserves	-74	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen	-74	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	118	15	0	0	1.594	1.609
Gerealiseerd resultaat	-341	-1.486	0	0	-72	-1.558

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Structuurvisie Berkelland 2025.
- Bestemmingsplan Buitengebied 2020 (o.m. op basis van de Beleidsregel kleinschalige horeca in het buitengebied, het ‘Plan van Aanpak bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2016’, de ‘Uitgangspuntennotitie bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2016’, de ‘Aanvulling uitgangspuntennotitie bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2016’, de Structuurvisie bovenplanse sloop-bonus regeling, de Structuurvisie Plussenbeleid en de Structuurvisie Woningsplitsing buitengebied
- Regeling Landschap 2015.
- Structuurvisie bovenplanse sloop-bonus regeling.
- Beleidsregels Ruimtelijke Ordening en duurzame energie.
- Beleidsregel Rood voor Rood
- Beleef het in Berkelland

NIEUWE ENERGIE

Wat speelt er?

Speerpunt

Groei in duurzame energieopwekking (040.010)

Wat willen we bereiken?

- Het realiseren van een windpark voor 2030.
- Maximale bijdrage aan de regionale doelstelling van 0,35 TWh zon-op-dak.
- Handhaven van het max van 12 vergunningen voor zonneparken

Wat gaan we daarvoor doen?

We stellen het herijkte RODE (Ruimtelijke Ordening en Duurzame Energie) beleidskader vast en begeleiden initiatiefnemers voor energieopwek.

Het RODE-beleid draagt bij aan het realiseren van grootschalige opwekinitiatieven, landschappelijk ingepast en met (financiële) participatie van omwonenden. We stimuleren vooral zon op dak, dit zien we als beste optie voor grootschalige energieopwekking. De gezondheid van onze inwoners en onze leefomgeving zijn voor ons belangrijk. Totdat het RODE-beleid is aangepast, werken we niet mee aan initiatieven voor windmolens. Er komen geen nieuwe grootschalige zonneparken op landbouwgrond meer bij.

Kwaliteit

(Oranje)

Voor de herijking van RODE zijn we bezig met een intensief proces, met name op participatie voor de inwoners van zoekgebied K voor windenergie. We werken hierbij samen met gemeente Oost Gelre. De herijking duurt wel langer dan eerder gedacht. We hechten aan een zorgvuldig en transparant proces. Dit vraagt van ons dat we soms meer tijd nemen voor het gesprek met inwoners en verdiepend onderzoek. Denk hierbij aan bijvoorbeeld de onderwerpen gezondheid, lokaal eigendom en de regierol van de gemeente. Daarnaast zijn wij in afwachting van beleid van het Rijk over de nieuwe milieunormen en de provinciale planMER voor de RES-zoekgebieden. Naar verwachting hebben wij na de zomer meer informatie die ons kan vertellen of en hoe deze 2 externe factoren van invloed zijn op onze eigen planning.

Geld

(Oranje)

Een langere doorlooptijd en intensief proces zorgt voor hogere kosten.

Speerpunt

Meer verduurzaamde woningen en bedrijven in 2030. (040.020)

Wat willen we bereiken?

- 20% minder aardgasverbruik bij woningen en bedrijven in 2030 ten opzichte van 2018 (doelstelling transitievisie warmte).

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan aan de slag met de transitievisie Warmte / We onderzoeken de haalbaarheid voor grootschalige collectieve warmtenetten.

In de warmtetransitie hebben wij weinig mogelijkheden (bronnen) voor grootschalige collectieve warmtenetten.

Kwaliteit

(Groen)

Onze prioriteit ligt nu eerst bij het informeren en faciliteren van energiebesparing in woningen en bedrijven.

Geld

We maken een plan hoe wij gezamenlijke initiatieven van inwoners en/of organisaties kunnen ondersteunen.

We zien steeds meer dat mensen elkaar opzoeken in de energietransitie. Inwoners en bedrijven komen dan samen tot eigen ideeën en initiatieven. Denk aan energiemarkten, gezamenlijke inkoopacties, postcoderozen. En ook gezamenlijke acties op een bedrijventerrein, of met een branche. Dit eigen initiatief juichen wij toe en willen we faciliteren. We gaan onderzoeken wat dit soort initiatieven nodig hebben, en hoe andere gemeenten dit aanpakken.

Kwaliteit

(Groen)

De Maatschappelijke Initiatieven subsidieregeling hebben we verlengd met behulp van de provinciale Winterfonds subsidie. Verdere ondersteuning voor gezamenlijke initiatieven werken we uit in het aanstaande energie uitvoeringsprogramma 3.

Geld

(Groen)

Circa 150.000 van het Gelderse Winterfonds is bestemd voor de subsidieregeling Maatschappelijke initiatieven.

We stellen een plan van aanpak energiearmoede op en voeren deze uit.

Met de stijgende energieprijzen zien we steeds meer huishoudens die een energierekening moeilijk kunnen betalen. We hebben extra aandacht voor deze inwoners in onze gemeente die te maken hebben met energiearmoede. We sluiten daarbij zoveel mogelijk aan bij onze al bestaande regelingen.

Kwaliteit

(Groen)

In februari 2023 hebben wij het plan van aanpak vastgesteld voor de Rijksmiddelen voor energiearmoede.

Geld

(Groen)

Met de huidige inspanningen zijn de Rijksmiddelen grotendeels bestemd. Met het toegewezen dividend van Twence is het ook mogelijk om het Plan van aanpak na 2023 door te zetten.

We stimuleren het nemen van concrete energiemaatregelen met 'Berkelland Bespaart' en de gunstige (SVN)-leningen. (040.020.110)

Eigenaren van woningen zijn pas bereid om te investeren in verduurzaming als dit op een redelijke termijn wordt terugverdiend. Financiële prikkels zijn dus zeer effectief. ‘Achterhoek Bespaart’ is een subsidieregeling voor isolatiemaatregelen. De ‘toekomstbestendig wonen-lening’ is in de plaats gekomen van de duurzaamheidslening. Hierdoor wordt het toekomstbestendig(er) maken van de woning ook mogelijk voor inwoners met een smallere beurs. ‘Stapelen’ met de landelijke subsidieregeling voor isolatie is mogelijk.

Kwaliteit

(Groen)
Vanaf dit jaar hebben wij een hernieuwde regeling Berkelland Bespaart. Deze is verbreed om ook energie-opwek te faciliteren. De SVn-leningen voor verduurzaming zijn in trek, een mogelijke verbreding om ook Verenigingen van Eigenaren te financieren zijn wij op dit moment aan het overwegen.

Geld
(Groen)
Berkelland Bespaart loopt harder dan begroot, maar we hebben nog voldoende middelen voor de korte termijn.

Speerpunt

Gemeente als goede voorbeeld in de energietransitie. (040.020)

Wat willen we bereiken?

- Berkelland wil bewust, aantoonbaar en zichtbaar verduurzamen, zowel in beleid als met haar eigen bedrijfsvoering.

Wat gaan we daarvoor doen?

We investeren versneld in verduurzaming van ons eigen vastgoed.

Door versneld te investeren in duurzaamheid leveren we niet alleen een bijdrage aan de energietransitie, maar besparen we ook structureel op kosten.

Kwaliteit
(Rood)
Investeringen vinden plaats op basis van een meerjarig onderhoudsprogramma voor ons gemeentelijk vastgoed, bijvoorbeeld ons gemeentelijk sportvastgoed. Dit wordt nu opgesteld.

Geld
(Oranje)
De beoogde investeringen blijven achter op de planning.

We stappen over naar een energieleverancier die levert vanuit lokale en duurzame energiebronnen.

Wij willen energie afnemen die in Berkelland duurzaam wordt opgewekt. Zelf energie opwekken als gemeente met eigen bronnen is daarbij het streven, hierin willen wij ook zelf investeren.

Kwaliteit
(Groen)
Wij hanteren hiervoor het door de raad vastgestelde kader voor inkoop van duurzame energie (25 juni 2019). Wij verwachten een besluit te kunnen nemen in het derde kwartaal van 2023.

Geld

Wat mag het kosten?

Mutaties bij 040.020.020 betreft budget voor Uitvoeringskosten Klimaat - en Energiebeleid. Dekking uit het Rijk via specifieke uitkering.
Mutaties bij 040.020.090 betreft overzetten restant project Energie Armoede plus uitvoering motie Twence M22-16. Dekking vindt plaats via een specifieke uitkering en uit het extra dividend

Twence dat is opgenomen in het programma Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	2023 (vastgesteld)	Raadsbesluiten	Wijzigingen 2023	Bestuursrapportage	2023 (Na bestuursrapportage)
Lasten						
040.010.010 EUP: ambitie grootschalig opwek	**-119**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
040.020.010 EUP: ambitie wonen	**-10**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
040.020.020 EUP: ambitie bedrijven	**-57**	**0**	**0**	**0**	**-806**	**-806**
040.020.030 EUP: ambitie maatschappelijke bedrijven	**-29**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
040.020.040 EUP: ambitie communicatie en bewustwording	**-70**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
040.020.050 Transitiewarmte	**-14**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
040.020.070 We werken met andere overheden aan de regionale energiestrategie	**-43**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
040.020.090 We stellen een plan van aanpak energiearmoede op en voeren deze uit	**-44**	**0**	**0**	**-319**	**-1.317**	**-1.636**
040.020.100 We zetten in op voorlichtingscampagnes en coaches	**-118**	**-905**	**0**	**-207**	**0**	**-1.112**
040.020.110 We stimuleren het nemen van concrete energiemaatregelen met "Berkelland bespaart" en (SVN) leningen	**-184**	**-800**	**0**	**0**	**0**	**-800**
040.030.020 We investeren versneld in de verduurzaming van ons eigen vastgoed	**-84**	**-65**	**0**	**0**	**0**	**-65**
040.500.010 Loonkosten	**-175**	**-201**	**0**	**0**	**-10**	**-211**
040.700.010 Rente en afschrijving	**-7**	**-7**	**0**	**0**	**0**	**-7**
Totaal Lasten	**-956**	**-1.978**	**0**	**-526**	**-2.132**	**-4.637**
Baten						
040.020.020 EUP: ambitie bedrijven	**40**	**0**	**0**	**0**	**806**	**806**
040.020.090 We stellen een plan van aanpak energiearmoede op en voeren deze uit	**44**	**0**	**0**	**319**	**904**	**1.223**
040.020.100 We zetten in op voorlichtingscampagnes en coaches	**22**	**0**	**0**	**207**	**0**	**207**
Totaal Baten	**106**	**0**	**0**	**526**	**1.709**	**2.236**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-849**	**-1.978**	**0**	**0**	**-423**	**-2.401**
Onttrekkingen						
040.710.010 Reserves	**660**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Onttrekkingen	**660**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves	**660**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**-190**	**-1.978**	**0**	**0**	**-423**	**-2.401**

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

- EUP 2019-2022
- RODE beleidskader
- Transitievisie Warmte

EEN TOEKOMSTBESTENDIG SOCIAAL DOMEIN

Wat speelt er?

Speerpunt

Gelijke kansen en toegankelijkheid. (050.010)

Wat willen we bereiken?
We ondersteunen inwoners die dit nodig hebben en zorgen voor optimale afstemming tussen regelingen vanuit verschillende wetten. We stimuleren inwoners de regie over hun leven en gezondheid te houden of te herwinnen als dat nodig is. In plaats van voor iedere afwijking van het 'normale' een aparte (en veelal duurdere) oplossing te bedenken, willen we naar een inclusieve samenleving waarin dat niet nodig is. We gebruiken actief ervaringsdeskundigheid van inwoners. We willen dat nieuwkomers, zowel mensen die inburgeren als vluchtelingen uit de regio, zo goed mogelijk ondersteund worden in onze gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen?

Er is een integraal programma dat richting geeft aan de koers voor inburgering. (050.010.020)

We zorgen voor een goede uitvoering van de nieuwe Wet Inburgering. Gemeenten zijn met deze wet verantwoordelijk voor een passend inburgeringsstelsel en de werkwijze die we hiervoor hebben ingezet moeten we borgen. Deze werkwijze bestaat uit een professionele en vrijwillige pijler, die er samen voor moeten zorgen dat de inburgeraar zich welkom voelt in de gemeente. De professionele pijler bestaat uit huisvesting (ProWonen), voorzien van inkomen en begeleiding naar (vrijwilligers)werk (Fijnder), maatschappelijke begeleiding (Interbeek Support) en inburgering (diverse aanbieders).
We hebben ook oog voor de groep die het niet lukt om alle stappen uit het inburgeringstraject te lopen, de zogenaamde ondertussengroep. Voor inburgeraars onder de nieuwe wet geldt dat ze minder snel ontheffing kunnen krijgen van de inburgeringsplicht en de routes beter aansluiten bij het niveau. De z-route is ontworpen voor de inburgeraar voor wie Nederlands op B1-niveau te hoog gegrepen is. In deze route wordt onderwijs in de Nederlandse taal op een praktische manier aangeboden zodat zij wel zelfredzaam worden.

Kwaliteit
(Rood)
De huisvesting van statushouders is een opgave van ProWonen en de gemeente. In de eerste helft van 2023 zijn 23 van de taakstelling van 53 statushouders gehuisvest. Dit heeft impact op de begroting voor de inburgeringswet, omdat er daardoor minder inburgeraars kunnen starten met het inburgeringstraject dan waar we rekening mee hadden gehouden.

Geld
(Rood)
Het verschil tussen de totale begroting voor 2023 en de (verwachte) uitgaven is € 347.647. Bij het opmaken van de jaarrekening voor 2022 hebben we geconstateerd dat we een projectreserve hebben opgebouwd van € 248.000 voor de inhaalslag inburgering. De taakstelling voor de tweede helft van 2023 is verhoogd naar 68 en we moeten nog 30 mensen huisvesten van de taakstelling van de eerste helft van het jaar. Hier kunnen we deze projectreserve voor inzetten.

We dragen zorg voor vluchtelingen uit de regio.

De oorlog in Oekraïne maakt dat we verantwoordelijk zijn voor de opvang van vluchtelingen uit onze regio. Deze opvang bedden we in binnen ons reguliere beleid.

Kwaliteit

(Groen)

Gedurende 2023 en daarna worden grote stijgingen verwacht van het aantal ontheemden dat we als gemeente opvangen. Het vinden van opvangplekken is een grote uitdaging, die we in samenhang met de huisvesting van andere bijzondere doelgroepen oppakken. Op dit moment (standcijfer juli 2023) hebben we een capaciteit van 182 bedden, die nagenoeg volledig wordt benut. In de tweede helft van 2023 breiden we deze capaciteit uit.

Geld

(Groen)

De middelen die we van het Rijk ontvangen voor de opvang van Oekraïense ontheemden is vooralsnog afdoende. De financiering is incidenteel (gebaseerd op het aantal opvangplekken per nacht) terwijl we ons voor langere tijd moeten committeren voor kosten (zoals bewaking, huur en personeel).

Wij richten ons op toegankelijkheid, kansengelijkheid en inclusie. (050.010.030)

Kansengelijkheid komt in elk domein naar voren en we willen bewustwording creëren over welk effect ons beleid op gelijke kansen heeft. Daarbij richten we ons met name jonge kinderen, omdat deze inzet bijdraagt aan een cultuur- en gedragsverandering op de langere termijn. Wij bouwen daarom verder aan onze lokale/regionale coalitie Kansrijke Start. De eerste 1000 dagen van een kind (- 9 maanden tot ± 2,5 jaar) zijn cruciaal voor de ontwikkeling van een kind. Wij zetten in op acties die zijn gericht op het terugdringen van gezondheidsverschillen in deze 1000 dagen.
In de nieuwe Lokale Inclusie Agenda hebben we specifiek aandacht voor het feit dat we inclusief willen zijn op alle vlakken van diversiteit, bijvoorbeeld LHBTIQ+-emancipatie, laaggeletterden en mensen met een niet zichtbare beperking. Hier denken we domein overstijgend zodat onze acties erop gericht zijn dat we inclusie kunnen bevorderen.
We geven toegankelijkheid op verschillende manieren een impuls. Ten eerste geven we cliëntondersteuning een nieuwe vorm, waardoor deze levensbreed, lokaal en laagdrempelig kan worden ingezet. Ten tweede zorgen we voor toegankelijke informatie, onder andere via de Berkellandwijzer en aandacht voor de communicatie bij nieuw beleid. Ten derde pakken we binnen de regio Achterhoek gezamenlijk laaggeletterdheid aan. De focus van onze aanpak is breed; zo kijken we ook naar rekenvaardigheden en digitale vaardigheden. We willen meer samenwerken met inwoners als ervaringsdeskundigen en zien hiervoor kansen binnen de dienstverlening van Voormekaar.
In de eerste helft van 2023 zijn we gestart met een andere manier van clientondersteuning die beter aansluit bij de bedoeling van de wet, waarbij we ook ervaringsdeskundigen inzetten.

Kwaliteit

(Groen)

In juni is de nieuwe Lokale Inclusie Agenda opgesteld met een bijbehorende uitvoeringsagenda.

Geld

(Rood)

In de jaarrekening 2022 zijn middelen gereserveerd voor het boekjaar 2023, Deze middelen zijn ondergebracht onder deze activiteit. In totaal gaat het om een bedrag van € 227.000.

Speerpunt

Een sterke sociale basis gericht op preventie en gezondheid. (050.020)

Wat willen we bereiken?
Het huidige systeem van hulp en ondersteuning loopt vast. Zorgvragen nemen toe, de beroepsbevolking en dus ook het zorgpersoneel neemt af, informele hulp en naoberschap staan onder druk, wachtlijsten nemen toe. We kunnen niet alles met (meer) ondersteuning oplossen en we vinden dat dat ook niet hoeft. Door meer te investeren in preventie kunnen we voorkomen dat

problemen ontstaan of erger worden. Door in te zetten op wat mensen wél kunnen en hoe ze zelf regie houden op het leven in plaats van ons te richten op wat de problemen zijn, kunnen we toe met minder hulp en ondersteuning. Dat vraagt om een sterke sociale basis van betrokken inwoners, vitale kernen en goede infrastructuur aan algemene voorzieningen. Een basis die essentieel is voor inwoners om zich goed en thuis te voelen in hun eigen buurt. Een basis waarmee we eenzaamheid kunnen voorkomen, zodat mensen zich gezonder voelen. De afgelopen jaren hebben we ons geconcentreerd op het uitvoeren van de wettelijke (zorg)taken. De focus is daarmee sterk gericht op individuele hulpverlening. Hierdoor is de collectieve benadering en het besef wat inwoners met elkaar en voor elkaar kunnen doen wat naar de achtergrond verschoven. Daarbij willen we een sociale basis die niet op zichzelf staat, maar nadrukkelijk een actieve rol heeft bij het voorkomen van zwaardere inzet binnen het gehele sociaal domein. Preventie staat daarin centraal. Op termijn zal dit bijdragen aan het in de hand houden van de kosten in de zorg.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers. (050.020.010)

We benutten, ondersteunen en coördineren de inzet van mensen die in Berkelland maatschappelijk betrokken en actief zijn. Midden 2022 is besloten om mantelzorg en vrijwilligerswerk structureel te ondersteunen door de inzet van een netwerkcoördinator in samenwerking met onze welzijnsmedewerkers. De netwerkcoördinator draagt bij aan onze ambities om een samenhangend mantelzorgbeleid te voeren en om vrijwilligersorganisaties structureel met elkaar te verbinden. We stellen daarin ook een vrijwilligersbeleid vast voor vrijwilligers die de gemeente helpen om taken voor de samenleving uit te voeren.

Kwaliteit

Geld

(Groen)

Het project toegang mantelzorgregelingen dat in 2022 is gestart, wordt voortgezet. De resterende middelen uit 2022 zijn daarmee overgeheveld naar 2023 (€ 50.000).

We zetten in op het welzijn en de gezondheid van onze inwoners. (050.020.030)

Met een integrale benadering (samenhang tussen alle domeinen) vanuit welzijn, sport, cultuur, preventie, participatie, wonen en gezondheid komt er een verschuiving van aandacht voor zorg en ziekten naar gedrag en gezondheid. We doen dit met inwoners, maatschappelijke organisaties in de formele en informele sociale basis, de gecontracteerde zorgaanbieders en de eerstelijn zorg (fysiotherapeuten, huisartsen, maatschappelijk werk en wijkverpleegkundigen). Als gemeente nemen we daarin verschillende rollen: we faciliteren, verbinden, stimuleren, zijn initiatiefnemer en soms aanjager. Met de methodiek positieve gezondheid verschuiven we de aandacht van ziekte en/of beperking naar hoe om te gaan met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. Dit vertaalt zich concreet in de werkwijze van de senioren huisbezoekers, cliëntondersteuning, combinatiefunctionarissen sport en cultuur en jongerenwerkers. Verder gaan we welzijn op recept verder uitrollen naar fysiotherapeuten, maatschappelijk werk en wijkverpleegkundigen. We zijn zichtbaar, dichtbij en laagdrempelig bereikbaar in de kernen en zoeken locaties die een sociaal-culturele functie hebben en die bijdragen aan de sociale cohesie.
Dit kan per kern verschillen van een dorpskamer, dorpshuis of bibliotheek.
De leefomgeving speelt een belangrijke rol bij nieuwe uitdagingen en kansen voor de toekomst zoals klimaatverandering, vergrijzing, individualisering, slimme technologie en nieuwe vormen van mobiliteit. Ruimtelijke en sociale veranderingen hebben veel invloed op elkaar. Dit vraagt om een integrale aanpak. De leefomgeving biedt veel mogelijkheden om met een integrale aanpak de gezondheid te bevorderen en gezondheidsrisico’s te beperken.

Sinds 1 juli 2022 werken we vanuit een nieuwe aanbesteding aan een optimale uitvoering van Wmo en Jeugdhulp. Zorgaanbieders, gemeenten en de sociale basis zijn samen verantwoordelijk voor het bieden van tijdige en passende ondersteuning. Van zorgaanbieders wordt verwacht dat ze in beeld hebben welke voorliggende voorzieningen en voorzieningen in de sociale basis er in onze gemeente zijn. En ook dat ze sturen op uitstroom naar en samenwerking met deze (lokale) voorzieningen. Op deze manier streven we ernaar om de integrale keten van zorg en ondersteuning te versterken en te optimaliseren. In januari 2023 wordt er een netwerkmarkt georganiseerd waarbij het voorliggend veld wordt gepresenteerd, zowel aan Voormekaar als gecontracteerde zorgaanbieders. Dit om het voorliggend veld bij alle partijen op het netvlies te krijgen, waardoor we een verschuiving willen creëren van geïndiceerde zorg naar voorliggend veld.
We zien dat steeds meer (kwetsbare) inwoners zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen. Om dit te faciliteren streven we ernaar om zorg en ondersteuning zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving van de inwoner te organiseren: dichtbij huis en met behulp van familie en vrienden. We vinden het belangrijk dat de inzet van ondersteuning zo licht als mogelijk is, bij voorkeur in de vorm van algemene voorzieningen of andere generieke oplossingen. Dit vraagt om doorontwikkeling van voorzieningen in de sociale basis, zodat de inzet van duurdere zorg kan worden voorkomen. We zetten in op algemene voorzieningen, gericht op een zinvolle daginvulling waarbij iedereen zoveel mogelijk kan deelnemen aan de samenleving met zo min mogelijk professionele hulp.
In onze gemeente ontstaan steeds meer woon-zorg locaties waar mensen met een zorgbehoefte zelfstandig kunnen blijven wonen. Dit voorkomt opname in een verpleeghuis, maar vergroot ook de druk op de Wmo budgetten. Daarom gaan we onderzoeken hoe we de benodigde Wmo hulpmiddelen in woon-zorg locaties meer collectief kunnen verstrekken en inzetten, in plaats van individueel achter iedere voordeur. We zoeken de verbinding met inwonersinitiatieven. Daarnaast gaan we tussenvormen in wonen onderzoeken (zie programma Een passende woning).

Kwaliteit
(Groen)
Met de komst van het Gezond en Actief Leven Akkoord, het Integraal Zorgakkoord en het Wonen Ouderen Zorg en Ondersteuning zetten we integraal in op de bescherming en bevordering van de gezondheid van inwoners. We stellen in het derde kwartaal van 2023 het plan van aanpak op. De thema's waar we lokaal en regionaal aan werken zijn één tegen eenzaamheid, valpreventie, kansrijke start, terugdringen gezondheidsachterstanden, gezonde leefomgeving, versterken van de sociale basis, gezonde leefstijl, voorkomen middelengebruik, mentale weerbaarheid en - gezondheid, vitaal ouder worden, welzijn op recept en mantelzorg.

Geld
(Groen)
Met het Gezond en Actief Leven Akkoord worden er (extra) middelen beschikbaar gesteld.

We zetten in op het welzijn en de gezondheid van onze jeugd. (050.020.020)

We willen dat kinderen en jongeren gezond en veilig kunnen opgroeien, hun talenten optimaal kunnen ontwikkelen en een gezonde leefstijl hebben. Dit zijn de drie preventieve doelstellingen voor jeugd, zoals in december 2021 vastgesteld door de gemeenteraad.
De omgeving van een kind is hierin bepalend. Daarom wakkeren we de dialoog tussen ouders, verzorgers, kinderopvang, onderwijs en huisartsen verder aan over hoe wij kinderen optimaal tot hun recht kunnen laten komen. We moeten problematiek niet onderschatten, maar we willen er ook voor waken dat we kinderen isoleren met een stempel ‘abnormaal gedrag’. Voormekaar schoolt zich in positieve gezondheid en in de 5 principes van normaliserend werken. Dit omgevingsbewustzijn geven we ook vorm in de publieke ruimte: we maken ontmoeting tussen ouders en hun bredere netwerk mogelijk door bij werkzaamheden hier oog voor te hebben. Zo brengen we de gewenste cultuurverandering van normaliseren verder.
De focus ligt verderop de volgende activiteiten:

- Vanuit het Preventie Platform Jeugd bieden we laagdrempelige trainingen, cursussen en bijeenkomsten aan voor kinderen, ouders, opvoeders en professionals.
- We versterken de Jimmy's. Want Jimmy's is voor en door alle Berkellandse jongeren om zichzelf te ontplooien en iets voor een ander te betekenen. En het jongerenwerk bewijst zich in de kernen als een belangrijke partner om jongeren op het goede spoor te houden of daarheen te begeleiden.
- Humanitas zet vrijwilligers in bij het (herstellen van) het contact tussen kind(eren) en de uitwonende ouder na een scheiding. Dit is belangrijk voor een evenwichtige ontwikkeling en het welzijn van het kind. We gaan meer van deze trajecten financieren.
- Om een gezonde leefstijl van leerlingen te bevorderen, maken we jaarlijks voor scholen het preventief aanbod inzichtelijk.
- Met de POH jeugd in de huisartspraktijk zorgen we voor laagdrempelige ondersteuning voor jongeren die zich met psychische klachten bij de huisarts melden. In 2 kernen zijn POH's jeugd actief. We versterken deze beweging door een vaste contactpersoon van Voormekaar te koppelen aan de huisartsen.
- We zetten tijdelijk praktische opvoedondersteuning in bij gezinnen ter voorkoming van grotere problemen. De thuisbegeleiders van Yunio voeren dit uit. In 2024 evalueren we dit.

Kwaliteit

(Groen)

De trajecten rondom POH Jeugd, PPJ, Humanitas en praktische opvoedondersteuning verlopen naar wens. Op dit moment doorloopt het jongerenwerk een teamontwikkelingstraject en zijn er vanuit NPO gelden extra uren toegevoegd aan het jongerenwerk om de verbinding met de (middelbare) scholen te versterken. Q3 en Q4 zal in het teken staan van de verdere ontwikkeling van het jongerenwerk.

Geld

(Oranje)

Het jongerenwerk zal ongeveer € 25.000 meer kosten dan begroot vanwege de extra personeelskosten en kosten rondom de Maatschappelijke Diensttijd. Deze kosten worden gedekt vanuit NPO (Nationaal Programma Onderwijs) middelen die beschikbaar zijn.
De oorspronkelijke ramingen voor Jimmy's en POH bevatten onderdelen die betrekking hebben op personele kosten. Nu deze activiteiten structureel in de begroting zijn opgenomen, is de personele component overgeheveld naar bedrijfsvoering. In totaal gaat het om een bedrag van € 213.000.
Inzake de GGD is sprake van een gestegen bijdrage ten opzichte van de oorspronkelijke begroting tot een bedrag van € 45.000. Deels komt dit voort uit nieuw beleid (€ 38.000), deels als gevolge van indexering (€ 7.000).

Speerpunt

Uitvoering van de WMO. (050.030)

Wat willen we bereiken?
We willen een zorg- en hulpverleningsstelsel waarin inwoners geholpen worden met kwalitatief goede en effectieve hulp, dat -ook op langere termijn- betaalbaar is. Daarbij staat de bedoeling centraal wat inwoners echt nodig hebben en niet de systeemwereld met regels en structuren. We realiseren ons dat onze directe invloed beperkt is, doordat we te maken hebben met landelijke wet- en regelgeving.
We willen naar een aanpak waarin de samenleving, onze partners, het eigen netwerk én de individuele inwoners een gezamenlijke rol en gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben. Hulp en ondersteuning zijn hierin niet een doel, maar een middel voor inwoners die het (nog) niet lukt op eigen kracht volwaardig deel te nemen aan de samenleving.
Regionaal zijn we bezig met de implementatie van de nieuwe inkoop voor Wmo en Jeugd. De samenwerking met zorgaanbieders en een nieuw zorglandschap moeten worden bestendigd. Bij

de implementatie van deze aanbesteding zetten we centraal hoe we zorgen dat het zorglandschap dekkend blijft en we onze transformatiedoelen zo goed mogelijk bereiken. We zullen de komende jaren te maken hebben met kinderziekten van deze inkoop. Hier sturen we actief op bij.

Daarnaast verwachten we gewijzigde landelijke wetgeving voor het abonnementstarief (het tarief dat inwoners betalen voor Wmo voorzieningen). Deze wetgeving over de huidige inkomensonafhankelijke eigen bijdrage heeft gezorgd voor een grote toename van zorggebruik bij Hulp bij het Huishouden. De voorgenomen wijziging maakt het mogelijk dat per 2025 een vorm van inkomensafhankelijke eigen bijdrage gevraagd kan worden voor de hulp bij het huishouden.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ontwikkelen met ZOOV een nieuw concept voor vraagafhankelijk vervoer. (050.030.020)

De provincie Gelderland bouwt de komende jaren de subsidie op het Wmo-vervoer af en ontwikkelt plannen die invloed hebben op de basisbereikbaarheid van de Achterhoek. Daarnaast is er ook een sterke relatie tussen het Wmo-vervoer en Inclusie en Duurzaamheid. Het nieuwe vervoerconcept moet borgen dat vervoer beschikbaar blijft voor iedereen die het nodig heeft. We onderzoeken welke maatregelen het beste aansluiten bij onze visie, zoals het stimuleren van het gebruik van openbaar vervoer en vrijwilligersvervoer, tarieven meer kostendekkend maken en de keuze van vervoer meer afstemmen op de mogelijkheden van de reiziger.

Kwaliteit
(Groen)
Een regionale werkgroep is aan de slag met het proces om te komen tot een nieuw concept.

Geld
(Rood)
De verwachte kosten voor vraagafhankelijk vervoer stijgen grotendeels door indexering. Een deel van de stijging komt doordat we lasten (uitgaven voor vervoer op maat) en baten (eigen bijdrage) nu apart verwerken. Voorheen werden deze gesaldeerd verwerkt. Ook stijgen de lasten als gevolg van vervoerskosten door verwijzing van zorgaanbieders uit de regionale inkoop de geen vervoer aanbieden. In de begroting is hiermee rekening gehouden.

We verbinden waar nodig zorg, wonen en veiligheid voor passende ondersteuning van inwoners. (050.030.030)

Voor de komende jaren zien we een nieuwe ontwikkeling op ons af komen: de doordecentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Hierbij komt de verantwoordelijkheid voor deze inwoners bij ons als lokale gemeente te liggen. Uitgangspunt bij deze transformatieopgave is dat mensen met een psychische kwetsbaarheid een zo normaal mogelijk leven moeten kunnen leiden, waarbij ondersteuning zoveel mogelijk in een eigen gekozen leefomgeving wordt geboden. Dit betekent dat zij veel meer (zelfstandig) wonen in een wijk en veel minder in een instelling voor beschermd wonen. We maken dit mogelijk door onze voorzieningen in de sociale basis door te ontwikkelen, aandacht te hebben voor geschikte woningen en door onze toegang hierop in te richten. Daarnaast houden we oog voor de leefbaarheid in onze wijken.

Kwaliteit
(Groen)
De invoering van het woonplaatsbeginsel voor beschermd wonen is wederom uitgesteld naar 1 januari 2025. Dit weerhoudt ons er niet van om ons lokaal voor te bereiden op de transitie van beschermd wonen naar beschermd thuis. Sinds 1 januari 2022 kunnen inwoners die in aanmerking komen voor beschermd wonen terecht bij Voormekaar. Het biedt ons de mogelijkheid om meer gevarieerde lokale voorzieningen in te zetten bij de groep mensen met een psychische kwetsbaarheid. We werken nauw samen met de regio Achterhoek. Uitstromen naar

passende (reguliere) huisvesting kan alleen als deze beschikbaar is en voorzien wordt van lokale ‘leun- en steunmaatregelen’ zoals goede nazorg, terugvalpreventie of een laagdrempelige inloopvoorziening in de sociale basis zoals de dorpskamer.
We onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om regulier wonen meer beschikbaar te maken voor de mensen met een psychische kwetsbaarheid, bijvoorbeeld in de vorm van flexwonen of Housing First. De pilot Housing First is na een succesvol jaar verlengd t/m december 2023. Daarnaast werken we in de regio Achterhoek aan een nieuwe vorm van bemoeizorg, waarbij we ook ervaringsdeskundigen inzetten.

Geld

(Groen)

Het budget voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang ligt op dit moment nog bij centrumgemeente Doetinchem.

Wij bieden onze inwoners maatschappelijke ondersteuning indien zij niet op eigen kracht en/of met hulp van hun omgeving voldoende zelfredzaam zijn of kunnen participeren in de samenleving. (040.010)

Omschrijving

Wij zijn er voor onze inwoners als zij ondersteuning nodig hebben. Wij vinden het belangrijk dat deze ondersteuning aansluit bij het individu. We kijken daarbij eerst naar oplossingen en mogelijkheden dichtbij huis in de vorm van voorliggende en/of algemene voorzieningen en met behulp van familie en naasten. Daar waar het echt niet kan of moeilijker gaat, bieden we passende ondersteuning in de vorm van een maatwerkvoorziening (hulp-op-maat).
Uitgangspunten zijn: zo licht, zo kort en zo dichtbij mogelijk. Inwoners kunnen daarbij gebruikmaken van ingekochte zorg en ondersteuning (Zorg in Natura) of zij kopen deze zorg en ondersteuning zelf in (Persoonsgebonden budget). Wij zullen samen met de inwoner zorgvuldig afwegen wat het best passend is. Verder gaan we met de volgende acties aan de slag:

- Om vanuit de inzet op preventie de zelfredzaamheid te stimuleren, is het belangrijk dat we ons als gemeente ook gaan richten op andere manieren van ondersteunen van onze inwoners. De focus verschuift hiermee van symptoom of ziektebestrijding naar het bevorderen en herstellen van het zelfstandig functioneren van ouderen in hun eigen leefomgeving. Wij bieden daarvoor eerst zogenoemde herstelgerichte ondersteuning, ook wel reablement, in plaats van bijvoorbeeld huishoudelijke ondersteuning.
- In Berkelland werken we met de omgekeerde verordening, waarin de hulpvragen van inwoners en de effecten van maatschappelijke ondersteuning voor inwoners centraal staan en niet de wetten en regels. De verordening biedt een goede basis voor integraal werken en is in begrijpelijke taal geschreven. We willen de beleidsregels zo goed mogelijk op deze omgekeerde verordening aan laten sluiten.
- Niet alle hulpmiddelen worden door de gemeente vergoed. Soms vindt de gemeente een hulpmiddel 'algemeen gebruikelijk' en kent zij deze voorziening niet toe. Ook voorzieningen bij instellingen, zoals duo-fietsen, vallen niet onder de Wmo. Soms kunnen mensen dan een beroep doen op fondsen. We gaan inwoners daarom meer wijzen op de mogelijkheden van fondsenwerving.
- Met Prowonen maken we samenwerkingsafspraken om de uitgaven voor woningaanpassingen te verlagen. We streven daarin onder andere naar een duurzamere inzet van reeds aangepaste woningen, afspraken over de verdeling van kosten bij het aanpassen van huurwoningen en de mogelijkheden van urgentie als iemand ongeschikt woont, ter voorkoming van woningaanpassingen.

Kwaliteit

(Groen)

Op 1 januari 2020 is het abonnementstarief definitief ingegaan. Elke inwoner betaalt sindsdien een eigen bijdrage van € 19 per maand ongeacht het aantal ondersteuningen die zij ontvangen en ongeacht het inkomen. Hierdoor hebben we een toename gezien in het aantal inwoners die een indicatie voor hulp bij huishouding aanvragen. In de eerste helft van 2023 zien we de stijgende lijn stabiliseren. Wel zien we dat de kosten voor hulp bij huishouding oplopen door een

wijziging in de CAO. Op de vervoersvoorzieningen zien we ook een stijging van de kosten vanwege een wijziging in de CAO en de oplopende brandstofprijzen. Daarnaast zien we steeds meer aanvragen voor woningaanpassingen, waardoor de kosten toenemen. Ook dit lijkt in de eerste helft van 2023 te stabiliseren. Met Voormekaar en de woningcorporatie zijn afspraken gemaakt over woonvoorzieningen in huurwoningen en de toewijzing daarvan.
Het blijft in de praktijk lastig om inwoners te motiveren om het op eigen kracht en met eigen middelen te organiseren.
Vanaf maart 2023 zetten we in op herstelgerichte ondersteuning. Deze ondersteuning richt zich op mensen van 60 jaar of ouder, met als doel om het explosief spiervermogen op te bouwen. Met deze ondersteuning zetten we op een andere manier in op het uitgangspunt 'zo zelfstandig mogelijk leven'. Inmiddels zijn er twee groepen gestart met circa 20 deelnemers. Binnenkort vindt er een tussenevaluatie plaats.

Geld
(Rood)
Bij de perspectiefnota 2024 is door het college besloten om het VNG voorspelmodel Wmo te gebruiken voor de begroting. Aanleiding is dat het voorspelmodel rekening houdt met de demografische ontwikkelingen in onze gemeente. We verwachten dat deze ontwikkelingen van invloed zijn op onze toekomstige Wmo uitgaven. De uitkomst is dat we € 380.000 toevoegen aan de begroting voor Wmo Zorg in Natura.
We zien een stijging van € 300.000 voor de huishoudelijke ondersteuning door tariefstijgingen als gevolg van de nieuwe cao. Daarnaast zien we de kosten voor ZOOV vervoer toenemen met een bedrag van € 68.000. Hier hebben we bij de opzet van de nieuwe inkoop al rekening mee gehouden. Bij beiden gaat het om open-einde-regelingen.
In het eerste half jaar van 2023 is er een toename in het aantal PGB’s voor individuele ondersteuning en dagbesteding. Naar alle waarschijnlijkheid is dit een gevolg van de nieuwe inkoop Jeugdhulp en Wmo.
In de jaarrekening 2022 is de eenmalige baat uit de afrekening met Doetinchem aangaande beschermd wonen 2021 overgeheveld naar 2023. Het gaat om een bedrag van € 256.000.

Speerpunt

Uitvoering van de Jeugdwet. (050.040)

Wat willen we bereiken?
We blijven werken aan de 3 doelstellingen die betrekking hebben op jongeren die jeugdhulp nodig hebben (vastgesteld door de gemeenteraad, december 2021):

- Zoveel mogelijk jongeren met jeugdhulp wonen ‘zo thuis mogelijk’.
- Alle jongeren met jeugdhulp (inclusief jeugdbescherming) krijgen de juiste zorg op de juiste plek.
- Alle jongeren vanaf 16 jaar met jeugdhulp hebben perspectief op werk, onderwijs, eigen woonruimte, relatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Leerlingenvervoer en vraagafhankelijk jeugdvervoer zijn beschikbaar binnen onze gemeente. (050.040.030)

Kwaliteit

Geld
(Rood)

De lasten voor leerlingenvervoer stijgen als gevolg van indexering.
Daarnaast stijgen de lasten voor vraagafhankelijk vervoer door verwijzing door zorgaanbieders in de regionale inkoop die geen vervoer aanbieden. In de begroting is hiermee rekening gehouden.

Wij bieden onze jonge inwoners en hun ouders/verzorgers jeugdhulp. (040.030)

We zetten de aanpak voort waarin de samenleving, onze partners, het eigen netwerk én de individuele inwoners een gezamenlijke rol en gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben. Hulp en ondersteuning zijn hierin niet een doel, maar een middel voor inwoners die het (nog) niet lukt op eigen kracht volwaardig deel te nemen aan de samenleving. Ondersteuning is nadrukkelijk gericht op versterking van de eigen kracht. Daarmee blijft onze focus gericht op onze integrale toegang (Voormekaar en Fijnder), het resultaatgerichte werken en de samenwerking tussen voorliggende voorzieningen en zorgaanbieders.
Er komt nieuwe landelijke wetgeving op het gebied van de Jeugdwet (jeugdbescherming, hervormingsagenda) aan. Dit betekent dat er voor de Jeugdwet een scherper kader komt waar we als gemeente voor verantwoordelijk zijn. Deze landelijke wetgeving is van grote invloed op het werk van het Voormekaar team, hoe we inkopen en welke zorg onder de Jeugdwet blijft vallen. We volgen de landelijke ontwikkelingen op de voet, beïnvloeden deze waar het kan en anticiperen daarop.
Als gemeente zijn we gedeeltelijk verantwoordelijk voor de zorg die jeugdigen nodig hebben op school. Wanneer meerdere leerlingen van dezelfde school jeugdzorg ontvangen kan dit wellicht effectiever georganiseerd worden met één hulpverlener op de school. Landelijk en regionaal zien we een ontwikkeling van individuele naar collectieve zorg, via het onderwijsjeugdarrangement (OJA). Door middel van een pilot in Achterhoeks verband en vaststelling van een kader voor collectieve zorg willen we een ontwikkelslag maken naar normaliseren en minder individuele ondersteuning.

Kwaliteit

(Groen)
De regionale inkoop jeugdwet is vanaf 1 juli 2022 ingegaan. 59 (samenwerkingsverbanden van) aanbieders verzorgen nu de specialistische jeugdzorg die wordt ingezet via Voormekaar, huisartsen, gecertificeerde instellingen en medisch specialisten. Er heeft een goed bezochte netwerkmarkt in het begin van het jaar plaatsgevonden waarin de lokale sociale basis, Voormekaar en de gecontracteerde zorgaanbieders elkaar hebben ontmoet. Een goede samenwerking tussen voorliggende en specialistische voorzieningen leidt tot vroegsignalering van problematiek enerzijds en normaliseren anderzijds. Tevens zijn vanaf 2023 de nieuwe contracten ingegaan met aanbieders van hoogcomplexe jeugdzorg met verblijf. Samen met de aanbieders van Gezins- en Woonvormen (GWV) en hoogcomplexe jeugdzorg met Verblijf (HCV) organiseren we als Achterhoekse gemeenten een 'gezamenlijke voordeur' voor jeugdhulp met verblijf. Zodat iedere jeugdige die onverhoopt (tijdelijk) niet thuis kan wonen een woonomgeving met begeleiding krijgt die goed aansluit op de individuele behoefte. Vanaf 2023 is landelijk een verhoging van de pleegzorgvergoeding met 14,3 % doorgevoerd. Deze indexatie hebben wij tevens doorgevoerd in de contracten met onze pleegzorgaanbieders.

Geld

(Groen)
De kosten voor pleegzorg zijn opgehoogd met een bedrag van € 18.500 als gevolg van de indexatie van de pleegzorgvergoeding.
De kosten voor hoogcomplexe jeugdzorg met verblijf pakken budgettair neutraal uit.

Wij verbeteren de samenwerking tussen ouders, school, politie en hulpverleners voor het veilig en ‘zo thuis mogelijk’ opgroeien van onze jeugd. (050.040.020)

- Voor het realiseren van de Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming richten we een lokale leergroep in van professionals van de Jeugdbescherming (GI), Raad voor de Kinderbescherming, Veilig Thuis en Voormekaar. Zo leert een vaste groep professionals elkaar goed kennen om gezamenlijk te werken aan het herstellen van veiligheid in Berkellandse gezinnen. We verkennen of Berkelland deelneemt aan de toekomsttuin (een verdergaande samenwerking in pilotvorm).
- Binnen Voormekaar onderzoeken we of we een kern overstijgend team Zorg en veiligheid inrichten met medewerkers met verschillende expertises en competenties. Zij zijn in staat om met complexe casuïstiek om te gaan (denk aan de Wet Wvggz, beschermd wonen, jeugdbescherming) en hun collega’s daar zonodig bij te ondersteunen. Zij onderhouden actief het netwerk van partners die betrokken zijn in complexe casuïstiek.
- We zetten het Regieoverleg Jongeren Berkelland voort met politie, Boa’s, onderwijs, leerplicht, Voormekaar, jongerenwerk en zorg.
- We leggen de verbinding met de Woonzorgstrategie om zelfstandige woonruimte te realiseren voor 18-jarigen die in een pleeggezin, gezinshuis of residentiële jeugdinstelling wonen.

Kwaliteit

(Groen)

Om kinderen beter te beschermen doen we mee aan de Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming, een samenwerking van alle Gelderse gemeenten, Gecertificeerde Instellingen (GI's), Veilig Thuis, Moviera en de Raad voor de Kinderbescherming (www.gvjb.nl). Een van de acties is de 'Toekomsttuin' in Doetinchem: een pilot met een team van professionals van het lokale team en de veiligheidspartners dat in gezamenlijkheid werkt aan herstel en behoud van veiligheid in gezinnen. Dit vergt qua capaciteit veel van alle partners en daarom betreft het een pilot in 1 Achterhoekse gemeente. De bedoeling is dat alle gemeenten vanaf 2026 volgens het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming werken. Daarom zijn we in de gemeente Berkelland gestart met het opgaveteam Zorg en Veiligheid. In de praktijk ontdekken we wat werkt, wat we beter moeten organiseren en waartoe we ons verder moeten voorbereiden.

Geld

(Groen)

Voor het opgaveteam Zorg en Veiligheid zijn incidentele middelen vrijgemaakt.

Speerpunt

Een robuuste uitvoering en toegang. (050.500)

Wat willen we bereiken?
Onze Voormekaar teams zijn de kern van de uitvoering van de Wmo en Jeugdwet. We vertrouwen op de bestendiging van de huidige aanpak en onze leidende principes over de eigen verantwoordelijkheid van inwoners enerzijds en formele zorg anderzijds. De nieuwe inkoop geeft een gewijzigde situatie waardoor we onze sturingsmaatregel ‘actieve casusregie’ (hoe we als gemeente zorg toewijzen en hier verder bij betrokken zijn) opnieuw gaan inrichten. Daarnaast investeren we nadrukkelijk in langdurige relaties en duurzaam partnerschap met zorgaanbieders.

Wat gaan we daarvoor doen?

Voormekaar staat voor een robuuste toegang waarin de dienstverlening aansluit bij nieuwe ontwikkelingen.

De afgelopen jaren is Voormekaar uitgegroeid tot een stevige partner in de toegang en dienstverlening van het sociaal domein. Na een periode waarin Voormekaar zich heeft gericht op de doorontwikkeling is het nu tijd voor bestendiging en verdieping van de werkwijze. De nieuwe inkoop vraagt om aanpassingen in de werkwijze, in zowel de relatie met inwoners als met

zorgaanbieders. We evalueren deze aanbesteding medio 2023. Als accenten voor de komende periode zien we met name de ontwikkeling van de lichte hulpverlening, de bijstelling van de actieve casusregie en een stevige inzet door de sociale basis. We onderzoeken daarbij ook in hoeverre (beperkte) inzet van een gedragswetenschapper hierin helpt om in complexe casuïstiek te ondersteunen. Daarin is de samenwerking met Fijnder een belangrijk aspect om te komen tot een stevige integrale toegang. We willen bij Voormekaar datagedreven werken en de business intelligence-tool (BI-tool) gebruiken om het werk ook effectiever te doen.
Om goed om te gaan met de toegenomen casuïstiek op het snijvlak van zorg en veiligheid, onderzoeken we de meerwaarde van een team zorg en veiligheid. Dit team is ook helpend in de voorbereiding op de taken de we als lokale gemeente krijgen in de beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis.
Ten slotte zal nieuwe wetgeving, met name de hervormingsagenda, van grote invloed zijn op hoe Voormekaar zijn werk doet. Deze ontwikkelingen volgen we op de voet om ze in te bedden in de lokale praktijk.

Kwaliteit
(Groen)
De rol van de medewerkers van team toegang is steeds meer uitgebreid naar het voeren van een integrale telefonische intake:
- ook voor vragen over de Participatiewet kan de inwoner bij VMK terecht en is de samenwerking met Fijnder dusdanig ingericht dat een inwoner zijn verhaal maar 1 keer hoeft te doen.
- bij inwoners met een vraag om huishoudelijke ondersteuning ivm gezondheidsklachten vindt vanaf maart een telefonische screening plaats of de inwoner mogelijk in aanmerking komt voor de (voorliggende) herstelgerichte ondersteuning. Zo ja; dan vindt er al direct een aanmelding voor een intake door HRC-inwoners. De eerste trainingen herstelgerichte ondersteuning zijn in de maand juni gestart
We kijken dus eerst naar oplossingen en mogelijkheden dichtbij huis in de vorm van voorliggende en/of algemene voorzieningen en met behulp van familie en naasten. Mocht er meer nodig zijn dan wordt gekeken naar een passende maatwerkoplossing.
Om goed om te kunnen gaan met de toegenomen casuïstiek op het snijvlak van zorg en veiligheid, is er vanaf half mei een opgaveteam zorg en veiligheid gevormd; er zijn 4 consulenten geworven, elk voor 9 uur. Zij vormen samen met de procesregisseur veiligheid, de adviseur Jeugd, Zorg en Veiligheid, en een van de 3 (team) coaches van VMK een team. Het is helaas niet gelukt - ondanks alle pogingen - om een gedragsdeskundige voor 4 uur per week te werven.

Geld
(Groen)
In de kopjes WMO en jeugdwet zullen cijfers worden genoemd over de toewijzingen.

We hebben oog voor de tevredenheid van onze inwoners.

We gaan aan de slag met de cliëntervaringsonderzoeken (continu) en we maken hierin ook de link met de participatiewet.

Kwaliteit
(Groen)
We bevragen inwoners naar hun ervaringen met de gemeentelijke dienstverlening na het (keukentafel)gesprek en na een periode van ondersteuning. Dit gebeurt met een continu onderzoek bij nieuwe- en herindicaties. Deze rapportages gebruiken wij als input voor het evalueren van ons beleid. De resultaten kunt u vinden op www.waarstaatjegemeente.nl.

Geld

Wij versterken onze regionale samenwerking en zoeken verbanden wanneer dit onze effectiviteit verbetert.

De regionale samenwerking is binnen het sociaal domein van groot belang. Samen met de andere Achterhoekse gemeente zijn we een stevige gesprekspartner voor zorgaanbieders en andere samenwerkingsrelaties. Daarin werken we samen waarin dit van meerwaarde is, maar kiezen we voor lokale inkleuring wanneer dat beter past. Voorbeelden van deze regionale samenwerking zijn het meldpunt niet-acute zorg en de inzet van Zorg In Natura.

Kwaliteit

(Groen)

Op dit moment vindt een onderzoek plaats naar de governance van de regionale samenwerking. De uitkomsten hiervan worden eind dit jaar verwacht.

Geld

(Oranje)

De bijdrage aan de regionale samenwerking op het gebied van het sociaal domein, stijgt als gevolg van indexering en door nieuw beleid. We maken met ingang van 2023 geen gebruik meer van de diensten van Naast. De ruimte die hierdoor ontstaat wordt ingezet ten behoeve van de leerplicht.

Wat mag het kosten?

Bij activiteiten 050.010.020 en 050.020.010 is sprake het overzetten van restant projectbudget van 2022 naar 2023.
Activiteit 050.010.050: Hier zijn extra lasten geraamd die gedekt worden uit de rijksbijdrage voor de opvang van ontheemde Oekraïners.
Activiteit 050.020.020: Het budget is omgezet naar personele lasten.
Activiteit 050.030.010: De lasten stijgen als gevolg van verwachtte toegenomen aantal cliënten op basis van het WMO voorspelmodel en prijscompensatie.
Activiteit 050.030.020: De lasten stijgen voor een belangrijk deel door indexering van prijzen en lonen. Er is ook sprake van een lichte groei. Een deel van de lasten stijging wordt verklaard doordat lasten en baten niet meer gesaldeerd zijn opgenomen maar apart.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	2023 (vastgesteld)	Raadsbesluiten	Wijzigingen 2023	Bestuursrapportage	2023 (Na bestuursrapportage)
Lasten						
050.010.010 Flankerend beleid nieuwkomers	**-24**	**-105**	**0**	**0**	**-10**	**-116**
050.010.020 Er is een integraal programma dat richting geeft aan de koers voor inburgering	**-520**	**-902**	**0**	**0**	**-310**	**-1.211**
050.010.030 Toegankelijkheid, kansengelijkheid en inclusie	**-442**	**-502**	**-227**	**0**	**240**	**-489**
050.010.050 Opvang vluchtelingen Oekraine	**-2.133**	**0**	**0**	**0**	**-3.317**	**-3.317**
050.020.010 We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers	**-121**	**-123**	**0**	**0**	**-50**	**-173**

050.020.020 We zetten in op het welzijn en de gezondheid van onze jeugd	-1.947	-2.059	0	0	237	-1.822
050.020.030 We zetten in op het welzijn en de gezondheid van onze inwoners	-1.155	-1.051	0	0	42	-1.009
050.030.010 We bieden onze inwoners maatschappelijke ondersteuning	-11.662	-10.353	-256	0	-384	-10.993
050.030.020 We ontwikkelen met ZOOV een nieuw concept voor vraagafhankelijk vervoer	-767	-521	0	0	-361	-882
050.030.030 We verbinden waar nodig zorg en veiligheid voor passende ondersteuning van inwoners	-11	-76	0	0	0	-76
050.040.010 We bieden onze jonge inwoners en hun ouders/verzorgers jeugdhulp	-11.628	-10.668	0	0	-20	-10.688
050.040.020 We verbeteren de samenwerking tussen ouders, school, politie en hulpverleners	-14	-47	0	0	0	-47
050.040.030 Leerlingenvervoer en vraagafhankelijk jeugdvervoer zijn beschikbaar binnen onze gemeente	-943	-812	0	0	-157	-970
050.500.010 Loonkosten	-5.132	-5.309	0	0	-773	-6.082
050.500.020 We versterken onze region. samenwerking en zoeken verbanden wanneer dit onze effectiviteit verbetert	0	-271	0	0	-9	-280
050.500.030 We hebben oog voor de tevredenheid van onze inwoners	-15	-15	0	0	0	-15
Totaal Lasten	-36.515	-32.813	-483	0	-4.873	-38.169
Baten						
050.010.020 Er is een integraal programma dat richting geeft aan de koers voor inburgering	188	601	0	0	22	623
050.010.030 Toegankelijkheid, kansengelijkheid en inclusie	402	333	0	0	0	333

050.010.050 Opvang vluchtelingen Oekraine	4.136	0	0	0	3.316	3.316
050.020.020 We zetten in op het welzijn en de gezondheid van onze jeugd	281	0	0	0	0	0
050.020.030 We zetten in op het welzijn en de gezondheid van onze inwoners	32	0	0	0	0	0
050.030.010 We bieden onze inwoners maatschappelijke ondersteuning	755	465	0	0	0	465
050.030.020 We ontwikkelen met ZOOV een nieuw concept voor vraagafhankelijk vervoer	138	0	0	0	107	107
050.040.010 We bieden onze jonge inwoners en hun ouders/verzorgers jeugdhulp	61	0	0	0	0	0
050.040.030 Leerlingenvervoer en vraagafhankelijk jeugdvervoer zijn beschikbaar binnen onze gemeente	0	1	0	0	0	1
Totaal Baten	**5.993**	**1.399**	**0**	**0**	**3.445**	**4.844**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-30.522**	**-31.413**	**-483**	**0**	**-1.428**	**-33.324**
Onttrekkingen						
050.710.010 Reserves	1.108	45	483	0	601	1.129
Totaal Onttrekkingen	**1.108**	**45**	**483**	**0**	**601**	**1.129**
Stortingen						
050.710.010 Reserves	-872	0	0	0	-609	-609
Totaal Stortingen	**-872**	**0**	**0**	**0**	**-609**	**-609**
Mutaties reserves	**236**	**45**	**483**	**0**	**-8**	**521**
Gerealiseerd resultaat	**-30.286**	**-31.368**	**0**	**0**	**-1.435**	**-32.804**

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Beleidskader Schuldhulpverlening 2021-2024
- Regiovisie Opvang en Bescherming in de Achterhoek
- Beleidskader Samen Denken Samen Doen
- Beleidskader Publieke Gezondheid 2023-2026
- Beleidskader Preventie 2021-2025
- Beleidsdoelstellingen jeugdhulp (2022)

SPORT EN CULTUUR BEWEGEN JE!

Wat speelt er?

Speerpunt

Sport en Cultuur dragen bij aan een sterke sociale basis. (060.010)

Wat willen we bereiken?
We willen dat wat wij doen, bijdraagt aan een sterke sociale basis. Dat kunnen wij bereiken door:

- Samen met het veld (extern) en samen met programma's (intern) activiteiten afstemmen en uitvoeren.
- Partners en partijen bewust te maken van hun rol en bijdrage aan deze sociale basis en door hen in de gelegenheid te stellen die rol ook te pakken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Evenementen.

- We subsidiëren evenementen en kleinschalige activiteiten die gericht zijn op de vergroting van de leefbaarheid in een plaats of buurtschap.
- We maken ruim baan voor onze 400+ evenementen. We willen nog meer mensen verbinden en helpen organisaties met een evenementenmakelaar. We komen met een invulling van de evenementenmakelaar.

Kwaliteit

Geld
(Oranje)
We gaan aan de slag met de evenementenmakelaar. Hiervoor is in 2023 nog geen budget geraamd, maar we gaan wel voorbereidingskosten maken. De voorbereidingen die we treffen, worden vooralsnog gedekt uit het al beschikbare programmabudget. Bij eventuele overschrijding nemen we dan bij Slotwijziging de meerkosten in het programma op.

Strategie, Beleid en Innovatie. (060.010.010)

- We stellen een sport- en beweegvisie met uitvoeringskader. We nemen in ieder geval op:
  - de evaluatie en doorontwikkeling van subsidieregelingen
  - een visie en uitvoeringsprogramma op sportaccommodaties, inclusief zwembaden (zie volgende punt)
  - een actualisatie van het schoolzwemmen.
- We zijn in 2022 gestart met een inventarisatie op binnensportaccommodaties en zwembaden en de start van het proces om te komen tot een sportvisie en uitvoeringskader. We streven naar vaststelling eind 2023. Het budget voor dit project is opgenomen onder het speerpunt ‘toekomstbestendige accommodaties’.
- We komen met een ‘transformatiefonds op nieuwe leest’. We gaan experimenteren met pilots preventie om door middel van inzet van sport en cultuur tot een toekomstige besparing in de voorliggende zorg te kunnen komen. We starten met de uitwerking na afronding van de sportvisie en het uitvoeringskader, vermoedelijk in 2024 of 2025. Een belangrijk aandachtspunt is de meetbaarheid van het succes van de pilot.
- We voeren de uitvoeringsagenda van de cultuur- en erfgoedvisie uit. Wanneer er uit de samenleving projecten volgen die bijdragen uit de doelen van de cultuur- en erfgoedvisie en het uitvoeringsprogramma, kunnen we participeren.
- Er komt een uitvoeringsplan voor het verbeteren van de zichtbaarheid en beleefbaarheid cultuur en erfgoed. Dit plan willen we in het tweede kwartaal van 2023 opleveren.

- We ondersteunen initiatieven uit de samenleving waar nodig en waar het bijdraagt aan de sociale basis.

Kwaliteit
(Oranje)
De uitwerking voor het verbeteren van de zichtbaarheid en beleefbaarheid van cultuur en erfgoed wordt na overleg met het veld opgenomen in het proces om te komen tot een cultuurakkoord.

Geld
(Rood)
Het verschil wordt verklaard doordat het project transformatiefonds cultuur en erfgoed onder is gebracht onder deze activiteit.

Taal en Media. (060.010.050)

- We subsidiëren de kernfuncties van de bibliotheek. Vanaf 2024 start de Bibliotheek Oost Achterhoek met een nieuw beleidsplan. Wij worden in 2023 betrokken bij het proces om tot een nieuw beleidsplan te komen. Het Rijk stelt budget voor jeugdlidmaatschap beschikbaar via de gemeenten via de algemene uitkering. Wij maken dit over naar de Bibliotheek Oost Achterhoek. Daarnaast is er een specifieke uitkering van het Rijk voor Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) welke wij eveneens hebben over gemaakt naar de Bibliotheek Oost Achterhoek.
- We subsidiëren de (vrijwilligers van de) dorpsböke in alle kleine kernen. Het boekenaanbod is gericht op de lokale behoefte. De dorpsböke krijgen daarvoor een kleine financiële bijdrage.
- We subsidiëren de lokale omroep. De lokale omroep krijgt structurele subsidie. Bij de Perspectiefnota 2021 is gedurende 3 jaar extra geld gereserveerd (3 x € 30.000) voor het versterken van de journalistieke kwaliteit en een verbetering van de continuïteit van de berichtgeving. In 2023 krijgt de lokale omroep de laatste € 30.000.

Kwaliteit

Geld
(Oranje)
We geven de bibliotheek € 66.000 extra subsidie. Dit is voor de taak als digitaal informatiepunt overheid (€ 44.000) en ter compensatie van het afschaffen van de jeugdcontributie (€ 22.000). Beide bedragen worden gecompenseerd via een bijdrage van het Rijk.

Speerpunt

Toekomstbestendige accommodaties. (060.020)

Wat willen we bereiken?
We willen dat maatschappelijke accommodaties toekomstbestendig worden. Daarvoor zijn activiteiten nodig die bedrijfsvoering verbeteren en zichtbaarheid van accommodaties vergroten. Deze activiteiten zijn genoemd onder het speerpunt ‘Sport en cultuur dragen bij aan een sterke sociale basis’. De accommodaties zelf, ‘de stenen’, dienen ook toekomstbestendig te zijn. Denk daarbij aan energiezuinig of geschikt gemaakt voor nieuwe invulling van de taken of meerjarig onderhoud. We willen bereiken dat we aan het eind van deze raadsperiode inzicht hebben in de staat van ons maatschappelijk vastgoed, dat we hier een visie en aanpak op hebben ontwikkeld en dat we een start hebben gemaakt met uitvoering.

Wat gaan we daarvoor doen?

Culturele accommodaties. (060.020.010)

- We subsidiëren dorpshuizen en kulturhusen.
- We actualiseren in 2023 het subsidiekader voor dorpshuizen en kulturhusen aan de hand van nieuwe meerjaren onderhouds-plannen.
- We beheren en onderhouden musea en monumenten in eigendom van de gemeente.
- We subsidiëren OZB van verenigingen. We gaan deze bestuursperiode aan de hand van onder andere de op te stellen sportvisie en uitvoeringskader en het beleidskader muziek-, kunst- en cultuuronderwijs, aan de slag met een evaluatie en doorontwikkeling van de subsidie voor sport- en cultuurverenigingen.

Kwaliteit

Geld

(Oranje)

De lasten voor de culturele accommodaties zijn verhoogd als gevolg van onderhoudsbudgetten. Deze zijn in de begroting centraal geraamd en worden nu via de bestuursrapportage verdeeld over de verschillende onderdelen.

Sportaccommodaties. (060.020.020)

Omschrijving

- We beheren gemeentelijke (binnen)sportaccommodaties.
- We verhuren gemeentelijke (binnen)sportaccommodaties.
- We subsidiëren OZB van verenigingen. We gaan deze bestuursperiode aan de hand van onder andere de op te stellen sportvisie en uitvoeringskader en het beleidskader muziek-, kunst- en cultuuronderwijs, aan de slag met een evaluatie en doorontwikkeling van de subsidie voor sport- en cultuurverenigingen.

Kwaliteit

Geld

(Rood)

De energielasten zijn hoger dan geraamd. Ook zijn de onderhoudslasten hoger. Nu in het kader van de sport- en beweegvisie lijkt dat sporthallen (zoals Eibergen) later grootschalig aangepakt worden dan eerst verwacht, wordt onderhoud dat eerst niet meer nodig werd geacht, wel uitgevoerd.

Zwembaden. (060.020.030)

- We subsidiëren zwembaden. De wijze van subsidiering van zwembaden wordt meegenomen in de sportvisie.
- Zwembad ’t Timpke in Borculo voert een onderhoudsplan uit. Hiervoor wordt de gemeente om nieuwe investeringen gevraagd. We wachten op de uitvoering van de sportvisie voordat we hiermee verder gaan. Een van de uitgangspunten van de sportvisie zal zijn dat de gemeente geen (groot) onderhoud betaalt van gebouwen die niet in eigendom zijn van de gemeente.

Kwaliteit

Geld

(Oranje)

De subsidie- en exploitatiebijdragen aan de Berkellandse zwembaden worden jaarlijks geïndexeerd. Ontwikkeling van energieprijzen is onderdeel van de indexatie. In 2023 zien we een flinke indexatie als gevolg van stijgende energieprijzen in 2022. We hebben met de zwembaden afgesproken de feitelijke prijsontwikkelingen te volgen. Gemeenten krijgen vanaf 2023 structureel extra middelen om publieke en maatschappelijke voorzieningen te compenseren voor hoge kosten. Er is een aanvraag uit de specifieke uitkering meerkosten energie openbare zwembaden (Spuk MEOZ)" bij het Rijk (Ministerie VWS) ingediend. Deze aanvraag is ingediend op basis van de aangeleverde informatie door de zwembaden.

Wat mag het kosten?

Bij activiteiten 060.010.010 en 060.010.070, 060.020.020, 060.020.025 is sprake het overzetten van restant projectbudget van 2022 naar 2023.
Activiteit 060.020.010: De lasten stijgen als gevolg van de stijging van energieprijzen en het toevoegen van onderhoudsbudget vanuit het centrale budget.
Activiteit 060.010.100: De stijging van de lasten wordt gecompenseerd door een bijdrage van het Rijk.
Activiteit 060.020.030: De subsidie aan zwembaden stijgt als gevolg van de sterk gestegen energielasten. Dit wordt gecompenseerd door een bijdrage van het Rijk.
Activiteit 060.700.010: Door achterblijvende investeringen dalen de lasten.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	2023 (vastgesteld)	Raadsbesluiten	Wijzigingen 2023	Bestuursrapportage	2023 (Na bestuursrapportage)
Lasten						
060.010.010 Strategie, beleid en innovatie	**-60**	**-44**	**0**	**0**	**-364**	**-408**
060.010.020 Heel Berkelland beweegt	**-322**	**-214**	**0**	**0**	**0**	**-214**
060.010.030 Educatie en -participatie	**-330**	**-400**	**0**	**0**	**-5**	**-405**
060.010.040 Cultureel erfgoed	**-457**	**-446**	**0**	**0**	**0**	**-446**
060.010.050 Taal en Media	**-798**	**-744**	**0**	**0**	**-66**	**-810**
060.010.070 Transformatiefonds sport	**-9**	**0**	**0**	**0**	**-43**	**-43**
060.010.080 Buitenkunst, vormgeving en architectuur in de openbare ruimte	**-12**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
060.010.090 Evenementen	**-29**	**-45**	**0**	**0**	**0**	**-45**
060.010.100 We zetten combinatiefunctionarissen in	**-401**	**-267**	**0**	**0**	**-150**	**-417**
060.020.010 Culturele accommodaties	**-173**	**-268**	**-155**	**0**	**-50**	**-474**
060.020.020 Sportaccommodaties	**-628**	**-599**	**-70**	**-2**	**-204**	**-875**
060.020.025 Aan de slag met sportaccomodaties inclusief zwembaden	**-8**	**0**	**0**	**0**	**-42**	**-42**

060.020.030 Zwembaden	**-1.736**	**-1.102**	**0**	**0**	**-633**	**-1.735**
060.500.010 Loonkosten	**-509**	**-576**	**0**	**0**	**-28**	**-605**
060.700.010 Rente en afschrijving	**-806**	**-1.257**	**0**	**0**	**942**	**-315**
Totaal Lasten	**-6.279**	**-5.963**	**-225**	**-2**	**-642**	**-6.832**
Baten						
060.010.020 Heel Berkelland beweegt	**124**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
060.010.040 Cultureel erfgoed	**28**	**28**	**0**	**0**	**0**	**28**
060.010.050 Taal en Media	**43**	**6**	**0**	**0**	**44**	**50**
060.010.100 We zetten combinatiefunctionarissen in	**50**	**-150**	**0**	**0**	**150**	**0**
060.020.010 Culturele accommodaties	**34**	**20**	**0**	**0**	**0**	**20**
060.020.020 Sportaccommodaties	**198**	**181**	**0**	**2**	**0**	**183**
060.020.030 Zwembaden	**0**	**0**	**0**	**0**	**633**	**633**
Totaal Baten	**477**	**85**	**0**	**2**	**827**	**913**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-5.802**	**-5.878**	**-225**	**0**	**184**	**-5.919**
Onttrekkingen						
060.710.010 Reserves	**863**	**1.032**	**225**	**0**	**-312**	**945**
Totaal Onttrekkingen	**863**	**1.032**	**225**	**0**	**-312**	**945**
Stortingen						
060.710.010 Reserves	**-50**	**0**	**0**	**0**	**-26**	**-26**
Totaal Stortingen	**-50**	**0**	**0**	**0**	**-26**	**-26**
Mutaties reserves	**813**	**1.032**	**225**	**0**	**-339**	**918**
Gerealiseerd resultaat	**-4.989**	**-4.846**	**0**	**0**	**-154**	**-5.000**

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

- Sportakkoord Achterhoek in Beweging 2016-2020
- Cultuur- & Erfgoedvisie 'Cultuur & Erfgoed: de smeerolie van Berkelland
- Uitvoeringsprogramma 'Verder met Cultuur en Erfgoed 2022-2026'

WERKEN EN LEREN

Wat speelt er?

Speerpunt

Goede onderwijshuisvesting en onderwijs dat aansluit op de lokale en regionale arbeidsmarkt. (070.010)

Wat willen we bereiken?

- Scholen beschikken over passende toekomstbestendige huisvesting zodat zij in staat zijn om optimaal onderwijs geven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bewaken dat er goed onderwijs is dat aansluit op lokale en regionale arbeidsmarkt. (050.060)

Dit doen we onder andere via onze deelname aan de Bedrijvenkring Berkelland, Smarthub Achterhoek en werkgroep werkgelegenheid, bedrijf en school (PO, VO, MBO, HBO, WO). We zetten in op onderwijs voor en promotie van kansrijke sectoren zoals techniek en zorg en proberen samen met alle betrokkenen ons arbeidspotentieel (jong en oud) zo goed mogelijk te laten aansluiten op de (toekomstige) vraag vanuit de markt (bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties). Binnen Berkelland en de regio is er nu en in de toekomst veel vraag naar mensen met een technische opleiding of achtergrond. Dit past ook bij Berkelland als onderdeel van de smarthub regio. We werken bijvoorbeeld mee aan het Techniekloka al, de Techniekdag en de Open bedrijvendag.

Kwaliteit

(Groen)

Dit onderwerp is een vast agendapunt op de agenda van de Bedrijvenkring en ondernemers vinden steeds beter zelf de aansluiting op het onderwijs (Zeverzorgen zelf aanvullende leertrajecten).

Geld

We investeren in passende toekomstbestendige huisvesting van scholen en houden rekening met onder andere demografische ontwikkelingen. (020.080)

We investeren in adequate onderwijshuisvesting. Dit doen we op basis van overleggen daarover met de verschillende schoolbesturen en samen hebben hiervoor een Integraal Huisvestingsplan 2020-2036 (IHP) opgesteld waarmee is ingestemd door de gemeenteraad. In het IHP is de fasering van plannen opgenomen. Indien nieuwe ontwikkelingen daartoe aanleiding geven dan wordt dit plan geactualiseerd.

Kwaliteit

Geld

(Oranje)

Het verkoopresultaat van de Veldhoekschool en de Driesprong wordt toegevoegd aan de reserve onderwijshuisvesting. Dat is conform de ‘Nota reserves en voorzieningen 2023’. Het resultaat (opbrengst minus boekwaarde) van de Veldhoekschool is € 108.000 en van de Driesprong is € 325.000.

Speerpunt

Actieve deelname aan de arbeidsmarkt voor iedereen die dat kan. (070.020)

Wat willen we bereiken?

- Iedereen is van waarde en we willen dat iedereen een betekenisvol leven leidt. Deelname aan de samenleving via betaald werk is daarbij leidend en één van de meest effectieve manieren. In de uitvoering van de Participatiewet door Fijnder zien we opgaven, kansen en uitdagingen voor de lange termijn. Het matchen van vraag en aanbod, onder andere uitgevoerd door het Werkgeversservicepunt Achterhoek (WSPA), is hierbij een uitdaging. Er liggen kansen om verbindingen te leggen tussen deze ontwikkeling en zorg, bijvoorbeeld op het vlak van mantelzorg/vrijwilligers. Niet iedereen is in staat om betaalde arbeid te verrichten, bijvoorbeeld door ziekte of psychische problematiek. Dit is de zogenaamde ‘meedoengroep’, van wie betaald werk niet altijd verlangd kan worden. Deze inwoners willen we wel graag maximaal laten participeren in de samenleving. Dit kan op verschillende manieren, van dagbesteding tot onbetaald (vrijwilligers)werk. Deze doelgroep vraagt specifieke ondersteuning. Dit doen we zo lokaal mogelijk binnen onze gemeente. Fijnder is hiervoor een uitvoeringsorganisatie; een ‘trampoline’ die mensen moet helpen naar werk binnen onze gemeente. We zijn trots op onze lokale Berkellandse aanpak, welke wij zoveel mogelijk borgen in de uitvoering door en binnen de begroting van Fijnder.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij ondersteunen inwoners in re-integratie en toeleiding naar (betaald) werk. (070.020.010)

Het uitgangspunt bij onze ondersteuning rondom re-integratie en toeleiding naar werk is duurzame uitstroom naar betaald werk. Hierin kijken we naar het individu en houden we rekening met kansen en belemmeringen. Onze inzet op toeleiding naar werk heeft de afgelopen jaren zijn vruchten afgeworpen. Berkelland kende een hoge uitstroom naar betaald werk en veel inwoners werken naast hun uitkering, hetzij betaald, hetzij vrijwillig. Dit komt mede door onze bovengemiddelde inzet op loonkostensubsidie. Deze inzet continueren wij dan ook. Samen met onder andere Fijnder, het Werkgeversservicepunt, UWV en de Arbeidsmarktregio, werken wij aan innovatieve methoden en projecten die de uitstroom verder bevorderen en verduurzamen. Denk hierbij aan het Actieplan Achterhoekse Jongeren 2022-2025, de Rode Loper Aanpak en Opijver.
Via Fijnder zal er uitvoering worden gegeven aan de uitvoering van de ontwikkelopdrachten in het kader van de bestemmingsreserve re-integratie. Voorbeelden van deze ontwikkelopdrachten zijn het nader invullen van Simpel Switchen en de inzet van een taal/ jobcoach.

Kwaliteit

(Groen)

Dit speerpunt betreft de activiteiten en uitgaven die betrekking op de uitvoering van de Participatiewet. De uitvoering van de Participatiewet is voor het grootste gedeelte belegd bij uitvoeringsorganisatie Fijnder. Zij voeren de wettelijke taken uit namens de gemeente Berkelland. Hierbij gaat het in ieder geval om het verstrekken van bijstandsuitkeringen en ondersteuning bij re-integratie en arbeidsmarkttoeleiding.
De uitgaven van Fijnder en daarmee de uitgaven, van de gemeente Berkelland als deelnemer binnen gemeenschappelijke regeling (GR) van Fijnder, zijn een stuk hoger dan begroot. Hiervoor zijn verschillende redenen, namelijk:

- De hoogte van de bijstandsuitkeringen is voor een belangrijk deel gekoppeld aan de hoogte van het Wettelijke Minimumloon (WML). Aangezien het WML per 1 januari 2023 is verhoogd, stijgen de lasten voor de bijstandsuitkeringen mee.
- Het kaderpersoneel van Fijnder valt onder de cao Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties. Deze cao is vernieuwd, waarbij de lonen zijn gestegen.
- Er is al enige jaren sprake van een krapte op de arbeidsmarkt. Deze krapte houdt nog steeds aan. Het gevolg is dat het overgrote deel van Berkellandse inwoners met een bijstandsuitkering die geen of slechts een korte afstand tot de arbeidsmarkt reeds zijn bemiddeld naar een werkgever. Inwoners die nu nog een bijstandsuitkering ontvangen hebben vaak een grote afstand tot de arbeidsmarkt. De redenen voor de afstand tot de arbeidsmarkt zijn uiteenlopend, maar gedacht kan worden aan arbeidsbeperkingen, niet aansluitende arbeidsmarktrelevante kennis en vaardigheden of problemen met gezondheid, financiën (schulden) en moeizame relaties in de sociale sfeer. Dit leidt tot hogere uitgaven in termen van inzet van instrumenten, trajecten, begeleiding en loonkostensubsidies.

Voor de stijging in uitkeringslasten is de gemeente Berkelland, volgens verwachting, zeer recent gecompenseerd. Hier wordt de begroting middels deze bestuursrapportage op aangepast. Voor de verhoogde uitgaven aangaande de uitvoerings- en traject(/instrument)kosten wordt de gemeente gecompenseerd via de algemene uitkering. Dit is nog niet verwerkt in deze bestuursrapportage en volgt later dit jaar bij de 2e bestuursrapportage van Fijnder.

Geld

(Rood)

Voor deze activiteit geldt per saldo een overschrijding van € 261.700. De overschrijding wordt met name veroorzaakt door een sterke overschrijding van loonkostensubsidies van in totaal ongeveer € 200.000. In 2022 is duidelijk geworden dat gemeenten separaat middelen gaan ontvangen voor loonkostensubsidie op grond van realisatie (ten opzichte van andere gemeenten). Naast de overschrijding op loonkostensubsidie is er sprake van een overschrijding van ruim € 400.000 op de uitvoeringskosten. Voor een belangrijk deel worden deze overschrijdingen gecompenseerd doordat de gemeente Berkelland, via de gebundelde uitkering van het rijk voor de bekostiging van uitkeringen (BUIG budget), meer middelen voor bijstandsuitkeringen binnen krijgt dan dat er aan bijstandslasten wordt verwacht. Dit betreft een kleine € 400.000. Verder gelden een aantal kleinere over- en onderschrijdingen die leiden tot een financieel nadeel van € 261.700.

Wij stimuleren inwoners om maximaal te participeren in de samenleving. (070.020.020)

Vanuit de Berkellandse visie dat iedereen kan participeren naar vermogen, zetten wij er op in dat alle inwoners hier zo goed mogelijk toe in staat worden gesteld. Daarbij is het streven dat kwetsbare inwoners zoveel mogelijk in hun eigen, lokale, omgeving kunnen werken. Hiertoe investeren wij al geruime tijd in lokale initiatieven, zoals Parlijn, Kringloop Warm en Darba Vieta (voormalig Martins Lijstenmakerij). De komende periode willen wij gebruiken om het aantal lokale initiatieven uit te breiden.
Ten aanzien van de taakstelling Nieuw beschut werk, wordt bezien of het bestaande beleid nog steeds passend is en of er mogelijk andere oplossingen zijn om betreffende inwoners een geschikte werkplek te bieden.
De meedoengroep kenmerkt zich door de afstand tot de arbeidsmarkt. Het is voor deze inwoners niet realistisch om te verwachten dat zij een duurzame arbeidsovereenkomst aangaan. Wij vragen deze doelgroep om, zover mogelijk, wel mee te doen aan de maatschappij door bijvoorbeeld laagdrempelig vrijwilligerswerk te doen of deel te nemen aan dagbesteding of zelfontplooiingsactiviteiten. We zetten er op in om dit met Fijnder te continueren.

Kwaliteit

(Groen)

Onder dit speerpunt vallen de uitgaven en activiteiten in relatie tot het uitvoeren van een tweetal SW (Sociale Werkvoorziening) taken die voortvloeien uit de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW). De eerste taak heeft betrekking op het organiseren van vervoer van de doelgroep met

een SW indicatie en de tweede heeft betrekking op het uitvoeren van Arbo werkzaamheden in relatie tot de doelgroep.
Fijnder is in 2022 ontstaan uit onder andere SDOA en Werkbaan Oost. Het uitvoeren en bekostigen SW-arbo-werkzaamheden was nog niet helemaal duidelijk belegd en afgesproken tussen de gemeente Berkelland en Fijnder Intussen is duidelijk geworden dat de zowel de uitvoering van SW-arbo-taken en de bekostiging volledig voor rekening van Fijnder komt. Dit gaat mee in de totale financiering van Fijnder en de financiering hoeft niet langer onderdeel te zijn van dit speerpunt.
Verder neemt de uitstroom van het aantal medewerkers met een SW-indicatie steeds verder toe. Aangezien de WSW sinds 2015 'bevroren' is, vindt er geen nieuwe instroom meer plaats. Dit betekent dat er ook minder inzet van vervoersvoorzieningen nodig is dan verwacht.

Geld
(Oranje)
Er zijn en komen geen uitgaven meer voor SW-arbo-taken zie onderdeel kwaliteit. De inzet van de vervoersvoorziening voor de SW-doelgroep is € 30.000 minder dan begroot. Aantal vervoersbewegingen is afgenomen door minder SW-doelgroepen.

Speerpunt

Goed vestigingsklimaat voor ondernemers. (070.030)

Wat willen we bereiken?

- Een aantrekkelijk, toekomstbestendig vestigingsklimaat in Berkelland met voldoende, duurzame, innovatieve en toekomstbestendige lokale en regionale bedrijventerreinen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We creëren voldoende fysieke ontwikkelingsmogelijkheden voor nieuwe of bestaande ondernemers.

We gaan op zoek naar lokale en regionale uitbreidingsmogelijkheden van bedrijventerreinen (onder andere via het Regionaal Programma Werklocaties) en zetten in op de ontwikkeling van groene, duurzame en innovatieve (van nieuwe en bestaande) bedrijventerreinen. Met ondernemers in kleine kernen en buurtschappen denken we mee in mogelijkheden en maatwerk. We willen dat zowel bestaande als nieuwe ondernemers zich zeer welkom en geholpen voelen en ‘direct’ weten wat de mogelijkheden (o.a. via Bedrijvenatlas) zijn en tot vestiging of uitbreiding kunnen overgaan.

Kwaliteit
(Groen)
We speelden actief en succesvol in op wensen, ideeën, plannen en vragen van nieuwe en bestaande ondernemers binnen én buiten onze gemeente (nieuwvestiging). We zagen dat de uitgifte van bedrijfskavels goed liep en zijn gestart met de oriëntatie op de toekomstige behoefte aan nieuwe locaties (bedrijventerreinen).
Eind 2023 zal het nieuwe RPW (Regionale Programmering Werklocaties) gereed zijn. Hierin worden de afspraken (regionaal) vastgelegd voor de komende jaren v.w.b. de werklocaties. Er wordt niet alleen kwantitatief gekeken, maar ook kwalitatief.

Geld

We voeren de economische agenda 2020-2024 uit.

De economische agenda is opgesteld en we voeren samen met de Bedrijvenkring Berkelland de agenda uit. We doen dit met zeer beperkt budget vanuit de gemeente, dus als er financiering

nodig is zoeken we daar financierders bij. Vanuit het team Economische Zaken zoeken we nadrukkelijk de verbinding op tussen onze organisatie en het bedrijfsleven, om zo bestaande en nieuwe bedrijven zo goed mogelijk te faciliteren.

Kwaliteit

(Groen)

In het lopende jaar (2023) zal er een herziening / update van de economische agenda plaatsvinden. Dit naar aanleiding van de ontwikkelingen op o.a. de bedrijventerreinen.

Geld

(Oranje)

De gemeente Berkelland voert in het kader van de economische agenda onderzoeken en activiteiten uit. Zo nemen we, samen met de andere Achterhoekse gemeenten, deel aan het economisch onderzoek/koopstromenonderzoek in onze regio. Hiervoor is echter geen budget geraamd.

Speerpunt

Vitale winkelcentra. (070.040)

Wat willen we bereiken?

- Concentratie van winkels in het kernwinkelgebied.
- Toekomstbestendige centra met aantrekkingskracht.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samen met inwoners, ondernemers en organisaties via zogenaamde taskforces voor elke kern (en centrum), gaan we aan de slag met de revitalisering van de centra. (050.130)

Hiervoor zijn de ontwikkelagenda's leidend. Deze zijn samen met inwoners en ondernemers in de kern gemaakt.

Kwaliteit

(Groen)

Het centrumplan Eibergen is gerealiseerd. We zijn met de realisering van de visie voor het centrum van Neede (via het Loket Oude Straat) volop aan de slag. De plannen vanuit de taskforce 'LEEF' voor het centrumplan Borculo zijn geprioriteerd en zitten nu in de realiseringsfase. In Ruurlo wordt samengewerkt aan een nieuw concept Masterplan Ruurlo Centrum dat in 2023 waarschijnlijk gereed zal zijn.

Geld

(Groen)

Speerpunt

Promotie van Berkelland (en de Achterhoek). (070.050)

Wat willen we bereiken?

- Beleving bij bewoners, bedrijven en bezoekers dat Berkelland aantrekkelijk is om te leven, ondernemen en recreëren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Plan maken en uitvoeren waarbij duidelijk is wat de strategie is, hoe promotie effectief kan worden ingezet en welke doelgroepen we daarmee bereiken. (050.120)

In de vorige raadsperiode is de basis gelegd voor een goede profilering van de gemeente Berkelland. Het is nu zaak om deze profilering (door de gemeenteraad op 8 maart 2022 vastgesteld via het zogenaamde Merkpaspoort) verder uit te voeren in daadwerkelijke promotie van Berkelland. In het merkpaspoort zijn de identiteit en de positionering van Berkelland opgenomen. Op basis hiervan is voor de onderdelen Bewoners, Bedrijven en Bezoekers een Merkroute beschreven, inclusief mogelijke strategieën. We hebben een welwillende houding ten aanzien van nieuwe marktomstandigheden, zoals beoogd in de Omgevingswet. We gaan een strategisch actieplan opstellen via een hybride organisatie, waarin alle relevante stakeholders - inclusief de gemeente - zijn vertegenwoordigd, die gezamenlijk de financiering dragen.

Kwaliteit

(Oranje)

Voor het project 'Positionering van Berkelland' (promotie, branding, citymarketing) is een marsroute uitgezet met als onderdelen: Identiteit, Positionering, Strategie en Organisatie.
De onderdelen 'Identiteit' en 'Positionering' zijn afgerond en opgenomen in het merkpaspoort van Berkelland, dat de raad op 8 maart 2021 heeft vastgesteld.
Het college van B&W heeft vervolgens 'Strategieën voor de profilering van Berkelland' vastgesteld. Het onderdeel strategie is daarmee afgesloten. Er komt nog een populaire versie van het merkpaspoort. Een strategisch actieplan met organisatieopzet ligt klaar om uitgevoerd te worden. Dit is een strategisch actieplan om Berkelland voor bewoners, bedrijven en bezoekers te profileren.

Vanwege gebrek aan capaciteit / prioritering van de beschikbare ruimte om projecten op te kunnen pakken is in 2023 nog niet gestart met de uitvoering van het strategisch actieplan om Berkelland voor Bewoners, Bedrijven en Bezoekers te profileren.

Geld

Speerpunt

Gerichte armoedebestrijding. (070.060)

Wat willen we bereiken?

- In de afgelopen jaren is het thema armoede op verschillende manieren meer op de agenda komen te staan. Er is in toenemende mate een kloof ontstaan in de inkomenspositie van inwoners, bijvoorbeeld ten gevolge van toegenomen huizenprijzen, de coronacrisis en de gevolgen van inflatie, meer specifiek de sterk gestegen energieprijzen. Dit vraagt om een andere zienswijze, een herbeoordeling van bestaande subsidierelaties en het maken van toekomstbestendige keuzes.
  Het voorzien in het wettelijk minimuminkomen, het hierop aanvullende minimabeleid en aanbieden van schuldhulpverlening is een taak van de gemeente en wordt door partners, zoals werkleerbedrijf Fijnder en de Stadsbank, uitgevoerd. In sommige gevallen blijken ondersteunende regelingen onvoldoende passend bij de individuele situatie van de inwoners. Om te voorkomen dat deze inwoners tussen wal en schip vallen, moeten nut, noodzaak en reden van de hulpvraag in ogenschouw worden genomen bij het verstrekken van bijstand. Het leveren van maatwerk, vanuit de bedoeling van de wet, is een werkmethode die binnen onze Voormekaar Teams steeds meer gemeengoed wordt. Dit wordt versterkt door Samen aan het stuur, waarbij de gemeente eerstelijnsorganisatie is geworden en er in de uitvoering een nauwere samenwerking bestaat tussen Voormekaar en Fijnder. Op het gebied van schuldhulpverlening hebben we al de nodige stappen gezet. Vroegsignalering en de verbinding met onze vrijwillige- en professionele

hulpverleners staan stevig in de schoenen. Er blijft ruimte voor verbetering, van de intake schuldhulpverlening en onze invulling van het adviesrecht bij schuldenbewind, tot het bieden van nazorg. Op de praktische invulling hiervan willen we ons de komende jaren, samen met onze partners, toeleggen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij bieden aanvullende inkomensondersteunende regelingen voor inwoners. (070.060.010)

De gemeente Berkelland kent een breed scala aan regelingen, gericht op het voorkomen van armoede of het bestrijden van de effecten van armoede. Middels ons aanvullend minimabeleid zetten we bijvoorbeeld extra in om onze inwoners goed te verzekeren voor zorgkosten of bieden we financiële vergoedingen om kinderen mee te kunnen laten doen. Wij vinden het belangrijk dat alle inwoners die dit nodig hebben, gebruik maken van deze regelingen. Om die reden verbeteren en verduidelijken wij de vindbaarheid van, en communicatie over, ons minimabeleid. Specifiek de doelgroepen jongeren en ouderen hebben hierbij onze aandacht. Tegelijkertijd blijven wij scherp op de mogelijke verbeterpunten van de regelingen en bezien wij periodiek of deze het gewenste effect sorteren.

De problemen geassocieerd met een laag inkomen zijn vaak complex en niet iedere voorziening is direct passend voor iedere situatie. Maatwerk is daarom een vereiste om onze inwoners juiste ondersteuning te kunnen bieden. Wij vertrouwen op onze professionals en stimuleren deze om te werken vanuit de bedoeling. Deze werkwijze werkt en willen wij verder uitbouwen. De komende periode verruimen wij de mogelijkheden tot het leveren van maatwerk. Zo starten wij met een maatwerkbudget Participatiewet, dat inzetbaar is in situaties waarin inwoners wel ondersteuning krijgen, volgens de bedoeling, ondanks dat dit binnen de bestaande regels niet mogelijk is. Daarmee zijn wij in staat om nog beter maatwerk te leveren voor de inwoners. Onze aandacht gaat hierbij specifiek uit naar de gevolgen van inflatie, waaronder energie-armoede, en het bestendigen van de uitstroom uit de bijstand. Voor dit laatste aandachtspunt zien wij mogelijkheden voor nazorg door Fijnder wanneer een inwoner uit de bijstand stroomt.

Regels rondom financiën, bijstand, schuldtrajecten en minimabeleid zijn voor veel inwoners lastig te begrijpen. Inwoners kunnen terecht op de Berkellandwijzer voor ons ondersteuningsaanbod en kunnen via de tool ‘Check waar je recht op hebt’ snel bekijken voor welke regelingen ze in aanmerking komen. Dit zijn belangrijke instrumenten die wij willen blijven continueren en doorontwikkelen. Daarnaast kunnen inwoners voor veel vragen terecht bij vrijwilligers en maatjes van Humanitas en Schuldhulp op Maat.
Het onderwerp belastingen en toeslagen vraagt om extra kennis en kan bovendien verstrekkende gevolgen hebben, getuige de toeslagenaffaire. Daarnaast laten de cijfers vanuit vroegsignalering zien dat de Belastingdienst schuldeiser nummer 1 is. Om ernstige (schulden) problematiek te voorkomen en de inwoner de juiste informatie te geven, gaan wij een spreekuur voor belastingen en toeslagen opzetten. Wij moeten ook naar onszelf kijken en onze regelingen zo eenvoudig mogelijk houden. In veel gevallen is de aanvraagprocedure al versimpeld en worden een aantal regelingen ambtshalve toegekend. De kwijtschelding van gemeentelijke heffingen voor minimahuishoudens is echter een aandachtspunt, omdat dit nu niet ambtshalve wordt kwijtgescholden en daardoor mogelijk niet alle minimahuishoudens hier gebruik van maken. Wij verkennen of gegevensdeling tussen Fijnder en het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente kan bijdragen aan het ambtshalve toekennen van de kwijtschelding.

Kwaliteit

(Groen)
Conform raadsbesluit jaarrekening budget overgeheveld voor de energietoeslag. Deze middelen bestaan uit verplichting 2022 en voorschot voor 2023. Het resterende budget 2022 is toegevoegd aan budget 2023.
Er is sprake van een tweetal overschrijdingen op het budget ten gevolge van uitgaven 'klantreis' Stadsbank en inzet op armoedebestrijding in de vorm van subsidieverstrekking aan Humanitas Formulierenbrigade en Thuisadministratie, Schuldhulp Op Maat.

Geld

(Rood)

Het totale budget van € 1.004.000 dat overgeheveld wordt, bestaat voor € 1.102.000 (afgerond) aan verplichtingen voor de energietoeslag. Verder bestaat de overschrijdingen op het budget ten gevolge van uitgaven 'klantreis' Stadsbank van € 30.000 en € 68.000 aan armoedebestrijding in de vorm van subsidieverstrekking aan organisaties.
De verwachting is dat met de overheveling van extra middelen voor energietoeslag en de overschrijding op twee budgetten, de uitgaven wel binnen begroting van € 3.293.000 gerealiseerd worden.

Wij investeren in de lokale aanpak schuldhulpverlening. (070.060.030)

De ontwikkelingen in de aanpak schuldhulpverlening volgen elkaar in rap tempo op. Zowel landelijk als lokaal speelt er veel. Een goed voorbeeld hiervan is de gewijzigde Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en de mogelijkheid om als gemeente gebruik te maken van ons adviesrecht bij de instelling van beschermingsbewind. Aan dit adviesrecht willen wij de komende periode invulling gaan geven. Hiermee pakken we meer de regie op de in-, door-, en uitstroom van inwoners die onder bewind staan. Een bijkomend voordeel is dat wij nauwer de samenwerking opzoeken met de Rechtbank Zutphen en bewindvoerders, om samen de best passende ondersteuning te vinden voor inwoners en kennis te delen.
Vanaf november 2020 zijn we begonnen met Vroeg Erop Af, vroegsignalering van betalingsachterstanden en beginnende schulden. Hieraan bouwen we, aan de hand van best-practices van andere gemeenten en onze eigen ervaringen, de komende tijd verder. Zo zetten we meer in op het bieden van nazorg na afloop van schuldhulptrajecten en bij gevallen vanuit vroegsignalering waarin nazorg van belang is. Daarnaast positioneren wij de Voormekaar medewerkers vroegsignalering sterker binnen het Voormekaar Team, de Stadsbank, Fijnder en vrijwilligersorganisaties, met als doel de aansluiting naar bredere ondersteuning te stroomlijnen. Tenslotte zullen alle signalen van betalingsachterstanden direct bij onze vroegsignaleringsmedewerkers binnenkomen, in plaats van bij Fijnder, en gaan we gebruikmaken van een koppeling met de Basisregistratie Persoonsgegevens. Op deze manier kan er sneller gefilterd worden en kunnen casussen nog meer integraal opgepakt worden.
Wanneer inwoners zich zelf melden voor, of worden doorverwezen naar schuldhulp, voert de Stadsbank Oost Nederland op dit moment de intake uit. Wij onderzoeken of we deze intake voor schuldhulpverlening in eigen hand kunnen nemen. Deze ontwikkeling past goed in de bredere ontwikkeling binnen het sociaal domein, waarin wij inzetten op een integrale intake en de rol van eerstelijns dienstverlener op ons nemen. Ook past dit binnen de ambities uit het beleidskader schuldhulpverlening. Tegelijkertijd stellen wij onszelf hiermee in staat de regie te pakken op schuldhulptrajecten. Denk hierbij aan de combinatie van professionele schuldhulpverlening bij de Stadsbank en een laagdrempelige ondersteuning vanuit onze vrijwilligersorganisaties. Wij verwachten dat bovenstaande maatregelen een positief effect kunnen sorteren op de dienstverlening aan onze inwoners.
Daarnaast werkt de Stadsbank aan de ontwikkelopgave toekomstprofiel, waarin de dienstverlening wordt geoptimaliseerd. De extra kosten die dit met zich meebrengt zijn nog niet bekend.

Kwaliteit

(Groen)

De investering in de lokale aanpak schuldhulpverlening heeft positieve effecten op de toegankelijkheid van schuldhulpverlening voor inwoners van Berkelland. Dit leidt tot een groter beroep op de schuldhulpdienstverlening..
De inzet van vroegsignalering heeft een positief effect: het voorkomt problematische schulden, met alle gevolgen van dien voor burgers. Daarmee verminderen ook de maatschappelijke kosten voor schuldhulpverlening

Geld

(Oranje)

Afname begrotingssaldo met € 66.000 bestaat uit 2 mutaties. Verlaging budget door aan de schuldhulpdienstverlening aan inwoners adequaat uit te voeren, is er extra budget nodig op de personele inzet. Er wordt daarom een bedrag van € 125.000 overgeheveld van het programma-budget naar bedrijfsvoerings-budget.
De extra middelen die ingezet worden voor Hulp bij geldzaken in heeft een stijging van het saldo tot € 66.000. Door overheveling van extra budget van € 125.000 leidt dit bij dit speerpunt niet tot een nadeel en is er sprake van een positief saldo van € 170.000.

Wat mag het kosten?

De begroting 2023 kent ten opzichte van de begroting 2022 een andere programmastructuur. De lasten van onderwijs worden nu verantwoord in dit programma. Per abuis zijn de vrijvallende kapitaallasten van onderwijs van € 397.000 aan de reserve onderwijshuisvesting nog in het programma Onze aantrekkelijke leefomgeving opgenomen. Bij deze Bestuursrapportage passen we dat aan.
Bij activiteit 070.010.020 is sprake het overzetten van restant projectbudget van 2022 naar 2023. Aan de batenkant zien we de opbrengst van de verkoop van twee schoolgebouwen.
Activiteit 070.020.010: De stijging van baten en lasten is het gevolg van de gewijzigde begroting van Fijnder.
Activiteit 070.060.010: Het bedrag in de kolom raadsbesluiten betreft het overhevelen van het budget voor de energietoeslag.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	2023 (vastgesteld)	Raadsbesluiten	Wijzigingen 2023	Bestuursrapportage	2023 (Na bestuursrapportage)
Lasten						
070.010.020 Huisvesting	**-1.054**	**-811**	**0**	**0**	**-175**	**-986**
070.020.010 Wij ondersteunen inwoners in re-integratie en toeleiding naar (betaald) werk.	**-13.465**	**-14.225**	**0**	**0**	**-1.022**	**-15.247**
070.020.020 Wij stimuleren inwoners om maximaal te participeren in de samenleving.	**-146**	**-211**	**0**	**0**	**80**	**-131**
070.030.030 Stimuleren ontwikkelingen bedrijven	**-1.374**	**-430**	**0**	**0**	**-14**	**-444**
070.040.010 Faciliteren van ondernemersfonds	**-219**	**-218**	**0**	**0**	**0**	**-218**
070.040.020 Aan de slag met de revitalisering van de centra	**-47**	**-36**	**0**	**0**	**-39**	**-74**
070.050.010 Effectief inzetten promotie	**0**	**0**	**0**	**0**	**-58**	**-58**
070.060.010 We bieden aanvullende inkomensondersteunende regelingen voor inwoners	**-4.980**	**-2.259**	**-1.133**	**68**	**30**	**-3.293**
070.060.030 We investeren in de lokale aanpak schuldhulpverlening	**-59**	**-236**	**0**	**0**	**66**	**-170**
070.500.010 Loonkosten	**-6.809**	**-6.579**	**0**	**0**	**-452**	**-7.031**
070.700.010 Rente en afschrijving	**-1.776**	**-3.875**	**0**	**0**	**235**	**-3.640**
Totaal Lasten	**-29.928**	**-28.879**	**-1.133**	**68**	**-1.349**	**-31.292**

Baten						
070.010.020 Huisvesting	93	7	0	0	520	527
070.020.010 Wij ondersteunen inwoners in re-integratie en toeleiding naar (betaald) werk.	9.617	9.962	0	0	760	10.723
070.020.020 Wij stimuleren inwoners om maximaal te participeren in de samenleving.	8	8	0	0	0	8
070.030.030 Stimuleren ontwikkelingen bedrijven	1.421	504	0	0	0	504
070.040.010 Faciliteren van ondernemersfonds	209	203	0	0	0	203
070.040.020 Aan de slag met de revitalisering van de centra	58	59	0	0	0	59
070.060.010 We bieden aanvullende inkomensondersteunende regelingen voor inwoners	767	68	0	-68	0	0
070.500.010 Loonkosten	260	0	0	0	0	0
Totaal Baten	12.433	10.811	0	-68	1.280	12.023
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-17.495	-18.068	-1.133	0	-69	-19.269
Onttrekkingen						
070.710.010 Reserves	-3	2.632	1.133	0	326	4.091
Totaal Onttrekkingen	-3	2.632	1.133	0	326	4.091
Stortingen						
070.710.010 Reserves	-506	0	0	0	-799	-799
Totaal Stortingen	-506	0	0	0	-799	-799
Mutaties reserves	-509	2.632	1.133	0	-473	3.292
Gerealiseerd resultaat	-18.004	-15.436	0	0	-541	-15.977

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Economische Agenda 2020 - 2024
- Inrichtingsplan Samen aan het Stuur
- Integraal Huisvestingsplan

VEILIGHEID

Wat speelt er?

Speerpunt

Veiligheid, integraal en risicobewust. (080.020)

Wat gaan we daarvoor doen?

We creëren en behouden een vertrouwensband.

Aansluitend op de betrokkenheid zetten wij in op zichtbaarheid, herkenbaarheid, bereikbaarheid en bekendheid van de Boa’s.

- De Boa’s zijn goed zichtbaar en herkenbaar door een uniform en opvallende auto’s. Daarnaast zijn de Boa’s minimaal driekwart van de tijd buiten op straat.
- De Boa’s zijn bereikbaar en toegankelijk door zelf een praatje aan te knopen, ook als er geen problemen zijn. Of door bijvoorbeeld belangstellend langs te gaan bij initiatieven van inwoners zoals buurtfeestjes.
- Via het algemene nummer van de gemeente of via het Operationeel Centrum van de politie, 0900-8844, zijn de Boa’s bereikbaar voor onze inwoners en ondernemers. Inwoners weten ons te vinden en nemen zelf contact met ons op. Doel van een melding is vaak dat er actie wordt ondernomen door de Boa's. Een indicator voor de kwaliteit van hun werk is het aantal herhaalmeldingen dat gedaan wordt over een zelfde situatie.
- Tot slot draagt het opbouwen van een goed netwerk bij aan de bekendheid. Het opbouwen van een goed netwerk duurt circa 2 jaar. Het team Boa’s is jong en we investeren in opleiding, training en coaching. Na een paar jaar zetten zij een logische vervolgstap in hun professionele carrière. Naast aandacht voor warme overdracht streven wij ernaar dat een Boa minimaal 3 jaar in een rayon blijft.

Kwaliteit

(Groen)

We hebben de enquête voor het KVO-buitengebied (Keurmerk Veilig Ondernemen) uitgedaan en de volgende stap is het opzetten van een KVO-buitengebied. Zo kunnen we directer in verbinding staan met de inwoners van ons buitengebied. Daarnaast bezoeken we regelmatig locaties die gevoelig zijn voor ondermijning en gaan het gesprek aan om mensen bewust te maken.

Geld

We richten ons op onveiligheidsgevoelens.

Kwaliteit

(Groen)

Dit jaar wordt door Datalab GO een enquête van de veiligheidsmonitor gestart. Hiermee hopen we inzichtelijk te krijgen wat de veiligheidsgevoelens zijn van de inwoners. De eerste resultaten worden begin 2024 verwacht.

Geld

We stellen een risicoprofiel op en vertalen dit naar een integraal Veiligheidsplan. (080.020.010)

Met behulp van het vastgestelde Integraal Veiligheidsplan (IVP) Achterhoek Oost 2023-2026 en aanvullingen van de gemeenteraad van Berkelland middels een amendement, wordt er de komende jaren ingezet op de beschreven veiligheidsthema's uit het IVP. Het IVP geeft sturing aan de prioriteiten van het veiligheidsbeleid voor een langere periode in samenwerking met de partners.

Kwaliteit

(Groen)

Voor de resterende maanden van 2023 wordt er, conform planning, een uitvoeringsplan opgesteld voor de gemeente Berkelland met daarin aandacht voor de prioritaire thema's.
Het integraal risicoprofiel dat is opgesteld samen met vele veiligheidsdeskundigen speelt een belangrijke rol. Net zoals het Integraal Veiligheidsplan worden de uitvoeringsplannen opgesteld op basis van expert judgements, data, op termijn aangevuld met de subjectieve veiligheidsgevoelens van bestuur en inwoners.
Deze informatie halen we op middels de Veiligheidsmonitor. Deze enquête maakt dit jaar onderdeel uit van het dienstenpakket van Datalab GO meet de veiligheidsgevoelens van inwoners uit de gemeente. De eerste ruwe uitkomsten worden door Datalab GO begin 2024 verwacht.
Om ook als basis te kunnen dienen als input voor de uitvoeringsplannen van de komende jaren zal het onderzoek periodiek herhaald moeten worden, bij voorkeur jaarlijks.
In het amendement is aangegeven dat de genoemde uitvoeringsplannen moeten voorzien in een kerngerichte aanpak binnen de gemeente Berkelland. Dit zal in 2024 vorm krijgen, waarbij het uitvoeringsplan 2025 in de tweede helft van 2023 al ambtelijk opgesteld moet worden. Dit om de bestuurlijke inbreng in het voorjaar van 2024 te kunnen inventariseren en te verwerken.
Daarnaast zal, om de inzet op de verschillende thema's te meten, er gebruik worden gemaakt van data om de inzet te monitoren. Ten slotte heeft de gemeenteraad verzocht om te onderzoeken of een gemeentelijk Integraal Veiligheidsplan, losgekoppeld van de andere gemeenten in Achterhoek Oost, meerwaarde heeft. De hierboven genoemde werkzaamheden zijn aanvullend op de huidige beleidsinzet. Daarom is het noodzakelijk om 0,5 fte beleidsmedewerker extra in te zetten in het veiligheidsdomein om uitvoering te geven aan de in het amendement genoemde wensen. Startende in de tweede helft van 2023.
Eind 2023, 2024 ev.
We willen samen met de gemeenteraad of een werkgroep uit de gemeenteraad aan de slag met het abstractieniveau voor de kernen
Als aanpak stellen wij voor te starten met een schets van de positie van de gemeente in de veiligheidsketen en rol en taak van het IVP.
daarna gaan we gezamenlijk aan de slag met de basis thema's van een Integraal Veiligheidsplan; Met kennisoverdracht, input vanuit deskundigen per thema, dataoverzicht en bespreken causaliteit gemeentelijke inzet.
Dit vormt de basis voor een opzet naar een uitvoeringsprogramma gemeente breed met bijbehorende indicatoren/dashboard en een discussie over opzet, vertaling en uitwerking naar eigen gemeentelijk IVP en kern uitvoeringsprogramma's.
De benodigde extra beleidsmedewerker (0,5 fte) zetten we in voor het begeleiden en de opzet van de sessies met de raad(swerkgroep), het opstellen van indicatoren, het opstellen van een uitvoeringsplan op kernniveau, evaluatie van de uitvoering van het veiligheidsbeleid en het onderzoek naar een zelfstandig Integraal Veiligheidsplan.

Geld

(Oranje)

De kosten die nodig zijn voor de tweede helft van 2023 bedragen minimaal € 35.000 voor de inzet van 0,5fte beleidscapaciteit voor veiligheid. Zonder deze capaciteit kunnen we dit jaar niet starten met de gevraagde verdieping.

Kosten opgenomen in de perspectiefnota
In de perspectiefnota 2024 en verder is structureel geld opgenomen voor 0,5 fte beleidscapaciteit

(€ 75.000), 1,0 fte BOA (€ 55.000) en het jaarlijks uitvoeren van de veiligheidsmonitor a € 15.000 per jaar.

Speerpunt

Crisisbeheersing. (080.020)

Wat gaan we daarvoor doen?

We dragen bij aan de Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland. (090.010)

We maken onderdeel uit van de Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland (VNOG). Sinds de uitbraak Corona, is de VNOG continu in crisismodus. Geplande activiteiten zoals oefeningen of beleidsmatige ontwikkelingen zijn naar de achtergrond gedrongen. Het einde van deze situatie is nog niet in zicht. Een (groot) van de crisis inzet wordt vergoed door het Rijk, maar het is op dit moment niet aan te geven welke begrotingstechnische effecten dit heeft voor de VNOG en onze bijdrage.
Op de beleidsmatige keuzes van de VNOG hadden en hebben wij maar een beperkte invloed. Door u, net als in voorgaande jaren, vroegtijdig te informeren over en betrekken bij beleidsmatige ontwikkelingen proberen wij onze beperkte invloed zo vroeg mogelijk aan te wenden.
We zetten in op een versterking van de Regionale samenwerking en de samenwerking met het Duitse grensgebied.

Kwaliteit

(Oranje)
De bedragen voor de demarcatie van de kazernes is wel lager, maar het bedrag is nog steeds veel hoger dan de bedragen die wij in onze begroting hebben staan.

Geld

(Oranje)
De komende 3 jaar gaat gekeken worden wat de daadwerkelijk bedragen zijn die uitgegeven worden aan de kazernes en dan kunnen de bedragen nog naar beneden bijgesteld worden voor de demarcatie van de kazernes

Wat mag het kosten?

Activiteit 080.010.010: De stijging betreft vooral het overzetten van restant projectbudget van 2022 naar 2023.
Activiteit 080.020.020: De stijging van de lasten betreft een autonome ontwikkeling in de bijdrage voor demarcatie aan de VNOG.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	2023 (vastgesteld)	Raadsbesluiten	Wijzigingen 2023	Bestuursrapportage	2023 (Na bestuursrapportage)
Lasten						
080.010.010 Gemeentelijke handhaving	**-107**	**-44**	**0**	**0**	**-157**	**-201**
080.010.020 Omgevingsdienst Achterhoek	**-1.080**	**-1.472**	**0**	**0**	**-1**	**-1.473**
080.020.010 Integrale veiligheid	**-441**	**-409**	**0**	**0**	**-109**	**-518**
080.020.020 Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland	**-2.673**	**-2.775**	**0**	**0**	**-85**	**-2.860**
080.500.010 Loonkosten	**-540**	**-612**	**0**	**0**	**-53**	**-665**
080.700.010 Rente en afschrijving	**-53**	**-64**	**0**	**0**	**9**	**-55**
Totaal Lasten	**-4.894**	**-5.376**	**0**	**0**	**-396**	**-5.772**
Baten						
080.010.010 Gemeentelijke handhaving	**43**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
080.010.020 Omgevingsdienst Achterhoek	**4**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
080.020.010 Integrale veiligheid	**115**	**114**	**0**	**0**	**0**	**114**
Totaal Baten	**162**	**114**	**0**	**0**	**0**	**114**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-4.732**	**-5.263**	**0**	**0**	**-396**	**-5.659**
Onttrekkingen						
080.710.010 Reserves	**20**	**0**	**0**	**0**	**167**	**167**
Totaal Onttrekkingen	**20**	**0**	**0**	**0**	**167**	**167**
Mutaties reserves	**20**	**0**	**0**	**0**	**167**	**167**
Gerealiseerd resultaat	**-4.712**	**-5.263**	**0**	**0**	**-229**	**-5.492**

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Integraal Veiligheidsplan Achterhoek Oost 2019-2022
- Handhavingsplan Openbare ruimte 2016

Beleidsindicatoren

Indicator	Geschikte data	Eenheid	Activiteit
Boa's beschikken over de noodzakelijke kennis en kunde	De permanente her- en bijscholing (PHB), de RTGB (regionale toetsing geweldsbeheersing) zijn jaarlijks terugkomend en voorzien van een examen. Daarnaast zijn jaarlijks incidentele opleidingen in het kader van omgaan met jeugd, alcohol en drugs, ondermijning, verward gedrag, radicalisering, etc.	% gevolgde vereiste opleidingen	We richten ons op onveiligheidsgevoelens
Boa's zijn zichtbaar voor de inwoners	De Boa's dragen het herkenbare uniform, rijden en fietsen met herkenbare voertuigen.	JA-NEE	We creëren en behouden een vertrouwensband
Boa's zijn zichtbaar en aanspreekbaar voor de inwoners	Aanwezigheid op die plekken waar aandacht noodzakelijk is. Ook vanuit preventief oogpunt.	Aantal evenementen-, horeca-, overlast- en jeugdcontroles dat wordt uitgevoerd. (Kwantitatief en Kwalitatief)	We creëren en behouden een vertrouwensband
Boa's hebben een krachtig netwerk met partners	De Boa's nemen structureel deel aan het sociaal overleg, het jeugdregie overleg, de overleggen van de gebiedsteams, kernen, wijkagenten, horeca, ondermijning, ondernemers.	Aantal (gekwalificeerde) multidisciplinaire overleggen dat gevolgd wordt.	We zijn betrokken bij buurtbewoners en partners
Meldingen worden snel afgehandeld	Registratie terugbelverzoeken via KCC en Operationeel Centrum Politie en zaken via zaaksysteem.	Het aantal dagen tussen het binnenkomen van een melding en de afhandeling, stijging/daling.	We creëren en behouden een vertrouwensband
Herhaalmeldingen	Registratie via zaaksysteem van meldingen over al bestaande zaken.	% en trend	We creëren en behouden een vertrouwensband

ALGEMEEN BESTUUR EN BEDRIJFSVOERING

Wat speelt er?

Speerpunt

Algemeen bestuur. (090.010)

Wat willen we bereiken?

- We willen een stabiel, goed gefaciliteerd bestuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

Algemeen Bestuur. (090.010.010 en 090.010.020)

De gemeente Berkelland gaat in 2023 de Provinciale Statenverkiezingen en de Waterschapsverkiezingen organiseren.

Kwaliteit

Geld

(Oranje)

We ramen gemiddeld een verkiezing per jaar. Door de gecombineerde verkiezingen voor Provincie en Waterschap zijn de lasten hoger uitgevallen dan begroot.

Speerpunt

Klantgerichte dienstverlening. (090.020)

Wat willen we bereiken?

De gemeente Berkelland groeit toe naar een netwerkorganisatie, waarin de toegevoegde waarde van ons werk plaatsvindt in de in- en externe netwerken waar wij onderdeel van zijn. We bevinden ons in de haarvaten van de samenleving en spelen in op de behoefte van onze inwoners, ondernemers en instellingen. De context verandert snel en wordt steeds complexer. De komende jaren gaan we stappen zetten op het gebied van dienstverlening en bedrijfsvoering. De ontwikkelingen in de samenleving vragen dat we steeds flexibeler en meer integraal gaan werken. We hebben daarbij vertrouwen in de professionaliteit en het eigenaarschap van onze medewerkers. We geven hen dan ook de ruimte om binnen de gestelde kaders hun werk te doen. De bedrijfsvoering is erop gericht om medewerkers te ondersteunen bij het leveren van Mooi Werk. De komende periode werken we aan het optimaliseren van processen en control en het versterken van resultaatgerichtheid in de organisatie. Zo wordt komend jaar de gesprekkencyclus verbeterd, werken we aan het versterken van opdrachtgever- en opdrachtnemerschap en wordt de cyclus van de teamplannen voortgezet.
Ook zien we verschillende ontwikkelingen binnen dienstverlening die de organisatie raken. De nieuwe Omgevingswet vraagt bijvoorbeeld van ons dat we integraal, maar met oog voor verschillende doelgroepen, werken.
In 2023 is onze nieuwe moderne telefooncentrale operationeel. Dit geeft ons betere mogelijkheden om de bereikbaarheid te verhogen en prestaties te meten. We monitoren en sturen scherper op de tijdige afdoening van zaken. Door de krapte op de arbeidsmarkt worden we gedwongen na te denken over slimmer werken en zullen keuzes moeten maken welk serviceniveau daarbij haalbaar is. We gaan aan de slag om onze processen daar op aan te passen.
Goede dienstverlening zit niet alleen in doelmatige werkprocessen en digitalisering, maar ook in houding en gedrag: een proactieve dienstverlening. Onze communicatie is doelgroepgericht. De

communicatie bij vergunningaanvragen doen we duidelijk en snel. We werken vanuit ‘Ja, mits’ en niet ‘Nee, tenzij’, bekeken vanuit het algemeen belang.
In 2023 gaan we een aansprekende, uitdagende op de toekomst gerichte visie op dienstverlening en een uitvoeringsprogramma opstellen. Met input van buiten en binnen. Integrerend met de extern gerichte doelstellingen vanuit alle gemeentelijke domeinen. Bij de uitwerking zijn bereikbaarheid, toegankelijkheid, inleving, aansluiting bij de klantwens en heldere communicatie aandachtspunten.

Speerpunt

Moderne bedrijfsvoering. (090.030)

Wat willen we bereiken?
In de paragraaf Bedrijfsvoering is de inhoudelijke informatie over de bedrijfsvoering opgenomen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bedrijfsvoeringskosten.

Kwaliteit

Geld
(Rood)
Algemeen
Het budget verhoogd met € 150.000 om maatregelen te nemen in het kader van de Wet open overheid. Daarnaast is € 70.000 toegevoegd voor de inhuur op het gebied van arbeidsmarktontwikkeling. Tegenover deze posten staat een verlaging van de post algemene baten en lasten, waar deze lasten in de begroting tijdelijk waren geraamd. Het restant van de stijging is het gevolg van indexatie van verzekeringen en de 8trhoek ambassadeurs.

Huisvesting
De lasten bij huisvesting stijgen vooral door de stijging van de energiekosten. Ook is een gedeelte van de stijging het gevolg van onderhoudsbudget dat in de bestuursrapportage wordt verdeeld over de verschillende programma's.

ICT
De verhoging bij ICT wordt veroorzaakt door het overhevelen van projectbudget uit 2022 naar 2023. Daarnaast zijn de kosten voor licenties en onderhoud als gevolg van het gestegen aantal personen in de organisatie bijgeraamd. Deze kosten waren in de begroting geraamd op algemene baten en lasten.

Wat mag het kosten?

Gereserveerde middelen voor ombuigingen
In de Perspectiefnota van 2021 is € 600.000 beschikbaar gesteld om de voorgestelde bezuinigingen te versnellen dan wel te realiseren. Van dit budget is uiteindelijk € 50.000 gebruikt. Meer is niet nodig. Het restant van € 550.000 laten we nu weer vrijvallen in de algemene middelen.
Activiteit 090.030.010: Het budget is verhoogd voor maatregelen in het kader van de Wet open overheid. De verhoging wordt gedekt uit een bijdrage via de algemene uitkering.
Activiteit 090.030.010: Hybride werken is aangewezen als één van de prioriteiten binnen het programma organisatieontwikkeling. In de reserve organisatieontwikkeling is € 658.000 beschikbaar. Om voortgang te kunnen geven aan het hybride werken worden deze middelen onttrokken voor het hybride werken. Deze middelen worden onder meer ingezet voor het plaatsen van bel- en vergadercellen in het gemeentehuis in Borculo. Daarnaast is het budget

voor inhuur van personeel verhoogd. In de kolom Raadsbesluiten is de overheveling van budgetten zoals voorgesteld in de jaarrekening opgenomen.
Activiteit 090.030.030: De stijging van de lasten is het gevolg van stijgende energielasten en het verdelen van het centraal geraamde onderhoudsbudget naar de verschillende onderdelen.
Activiteit 090.030.050: Er is sprake het overzetten van restant projectbudget van 2022 naar 2023. Aan de batenkant zien we de opbrengst van de verkoop van twee schoolgebouwen.
Activiteit 090.710.010: Het project "Omzetten WOZ waarde van m3 naar m2" is afgerond. De resterende middelen van € 40.318 vallen vrij in het resultaat.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	2023 (vastgesteld)	Raadsbesluiten	Wijzigingen 2023	Bestuursrapportage	2023 (Na bestuursrapportage)
Lasten						
090.010.010 Bestuur	**-1.124**	**-373**	**0**	**-5**	**-1**	**-378**
090.010.020 Ondersteuning	**-436**	**-310**	**0**	**-4**	**-35**	**-348**
090.020.010 Burgerzaken	**-240**	**-232**	**0**	**0**	**-1**	**-232**
090.020.020 DVO's	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
090.020.030 Visie op dienstverlening	**0**	**-150**	**0**	**0**	**0**	**-150**
090.030.010 Algemeen	**-3.108**	**-1.511**	**0**	**-143**	**-303**	**-1.956**
090.030.020 Personeel	**-1.053**	**-2.479**	**-831**	**151**	**-1.512**	**-4.671**
090.030.030 Huisvesting	**-513**	**-461**	**0**	**0**	**-240**	**-702**
090.030.040 Facilitair	**-550**	**-391**	**0**	**-96**	**0**	**-488**
090.030.050 ICT	**-2.131**	**-2.160**	**0**	**0**	**-435**	**-2.595**
090.500.010 Loonkosten	**-10.437**	**-11.726**	**0**	**0**	**-566**	**-12.292**
090.700.010 Rente en afschrijving	**-1.646**	**-1.831**	**0**	**0**	**174**	**-1.657**
Totaal Lasten	**-21.237**	**-21.623**	**-831**	**-96**	**-2.920**	**-25.470**
Baten						
090.020.010 Burgerzaken	**569**	**537**	**0**	**0**	**0**	**537**
090.020.020 DVO's	**890**	**760**	**0**	**129**	**0**	**889**
090.030.010 Algemeen	**805**	**400**	**0**	**0**	**0**	**400**
090.030.020 Personeel	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
090.030.040 Facilitair	**1**	**37**	**0**	**-33**	**0**	**4**
090.030.050 ICT	**350**	**143**	**0**	**0**	**-11**	**132**
Totaal Baten	**2.616**	**1.877**	**0**	**96**	**-11**	**1.962**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-18.621**	**-19.747**	**-831**	**0**	**-2.932**	**-23.509**

Onttrekkingen						
090.710.010 Reserves	**2.393**	**474**	**831**	**0**	**1.827**	**3.132**
Totaal Onttrekkingen	**2.393**	**474**	**831**	**0**	**1.827**	**3.132**
Stortingen						
090.710.010 Reserves	**-4.042**	**-192**	**0**	**0**	**0**	**-192**
Totaal Stortingen	**-4.042**	**-192**	**0**	**0**	**0**	**-192**
Mutaties reserves	**-1.649**	**282**	**831**	**0**	**1.827**	**2.940**
Gerealiseerd resultaat	**-20.270**	**-19.464**	**0**	**0**	**-1.104**	**-20.569**

OVERZICHT VAN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

Wat speelt er?

Treasury. (100.010)

Maatregelen

We beheren onze financiële middelen.

Kwaliteit

Geld

(Rood)

Rente

De BNG lost de eeuwiglopende lening nog niet af. Dit zorgt ervoor dat we extra rente ontvangen. Het betekent ook dat de rente die we kunnen doorbereken aan investeringen lager is dan begroot. Dit leidt op deze activiteit tot een nadeel aan de lasten kant. Dit wordt versterkt doordat we voor het kortstondig lenen van geld ook weer rente moeten betalen.

Dividend

Zowel de BNG als Twence hebben over 2022 meer dividend uitgekeerd. Het extra dividend van Twence gebruiken we als dekking voor de extra lasten in het kader van de energiearmoede.

Dekkingsmiddelen. (100.020)

Wat willen we bereiken?
Een stabiele en reële (meerjaren)begroting met financiële ruimte voor nieuwe investeringen. Dit doen we door de wensen realistischer af te zetten tegen wat de mogelijkheden die er zijn om de zaken uit te voeren. Door fasering neemt de druk af en maken we op korte termijn ruimte vrij voor incidentele onderwerpen.

Maatregelen

Algemene uitkering.

Kwaliteit

Geld

(Oranje)

In de meicirculaire worden we geïnformeerd over de bijdrage die Berkelland krijgt uit het gemeentefonds. De meicirculaire 2023 laat zien dat we voor 2023 € 3.052.000 meer krijgen dan begroot. Dit is voor zo'n € 250.000 het gevolg van extra toevoegingen voor nieuwe taken zoals energie armoede, Wet goed verhuurderschap en uitvoeringskosten Oekraïners. € 1.500.000 is ontvangen als compensatie voor kosten voogdij/18+ regeling uit 2021. Dit bedrage en het restant (samen € 2.802.000) is bestemd voor loon- en prijscompensatie. We voegen de totale inkomst toe aan algemene baten en lasten. Als in de loop van 2023 extra loon- of prijscompensatie noodzakelijk is kunnen we die hieruit dekken. Hetzelfde geldt voor lasten die voortvloeien uit de nieuwe taken.

Algemene baten en lasten.

Op de post algemene baten en lasten ramen we een aantal budgetten die nog niet specifiek zijn toe te rekenen aan een programma. Een van de onderdelen is onvoorzien. Ook het nog te verdelen onderhoudsbudget voor gebouwen en een stelpost voor loon- en prijsstijgingen worden hier geraamd. Tot slot ramen we hier lasten als we van het Rijk geld krijgen voor bepaalde taken, maar nog niet duidelijk is hoe we deze taken gaan uitvoeren.

Kwaliteit

Geld

(Oranje)

De post algemene baten en lasten wordt verlaagd door het verdelen van het onderhoudsbudget voor gebouwen over de verschillende programma's. Ook het verdelen van de stelpost loon- en prijscompensatie zorgt voor een verlaging van het budget.

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Financiële verordening
- Treasurystatuut

Wat mag het kosten?

Activiteit 100.010.010: De BNG lost de eeuwiglopende lening nog niet af. Dit zorgt ervoor dat we extra rente ontvangen. Het betekent ook dat de rente die we kunnen doorbereken aan investeringen lager is dan begroot. Dit leidt op deze activiteit tot een nadeel aan de lasten kant. Dit wordt versterkt doordat we voor het kortstondig lenen van geld ook weer rente moeten betalen.
Activiteit 100.010.020: Zowel de BNG als Twence hebben over 2022 meer dividend uitgekeerd. Het extra dividend van Twence gebruiken we als dekking voor de extra lasten in het kader van de energiearmoede.
Activiteit 100.030.010: Hier vallen de loon- en prijscompensatie vrij.
Activiteit 100.020.020: We ontvangen meer algemene uitkering.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	2023 (vastgesteld)	Raadsbesluiten	Wijzigingen 2023	Bestuursrapportage	2023 (Na bestuursrapportage)
Lasten						
100.010.010 We zorgen voor voldoende liquiditeit	**-1.095**	**421**	**0**	**0**	**-1.419**	**-998**
100.010.020 We beheren onze financiële middelen	**-95**	**-157**	**0**	**0**	**-13**	**-170**
100.020.010 We innen belastingen	**-1.418**	**-1.315**	**0**	**0**	**0**	**-1.315**
100.020.030 We betalen vennootschapsbelasting	**-59**	**-25**	**0**	**0**	**0**	**-25**
100.030.010 Onvoorzien	**-3**	**-3.866**	**0**	**0**	**1.364**	**-2.502**
100.500.010 Loonkosten	**-66**	**-75**	**0**	**0**	**-4**	**-79**
100.700.010 Rente en afschrijving	**-1**	**-7**	**0**	**0**	**5**	**-2**
Totaal Lasten	**-2.737**	**-5.024**	**0**	**0**	**-67**	**-5.091**

Baten						
100.010.010 We zorgen voor voldoende liquiditeit	**1.123**	**558**	**0**	**0**	**597**	**1.155**
100.010.020 We beheren onze financiële middelen	**1.502**	**1.480**	**0**	**0**	**618**	**2.098**
100.020.010 We innen belastingen	**10.359**	**11.747**	**0**	**0**	**0**	**11.747**
100.020.020 We ontvangen algemene uitkering	**85.111**	**84.242**	**0**	**0**	**3.052**	**87.293**
100.030.010 Onvoorzien	**415**	**88**	**0**	**0**	**0**	**88**
Totaal Baten	**98.510**	**98.114**	**0**	**0**	**4.267**	**102.381**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**95.772**	**93.091**	**0**	**0**	**4.199**	**97.290**
Gerealiseerd resultaat	**95.772**	**93.091**	**0**	**0**	**4.199**	**97.290**